

ingrid divković

**j..e li vas
ego?**

Ingrid Divković: J..e li vas ego?

Ingrid Divković © 2013.

izdavač

[studio TiM]

V. Babić 2, Rijeka

tel. (fax) 051 677 196

www.studiotim.hr

priprema izdanja

Tamara Modrić

fotografija na naslovnici

Saša Božunović

tisak

Zambelli d.o.o. Rijeka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu

Sveučilišne knjižnice Rijeka pod brojem 130303071

ISBN 978-953-7780-25-8

Ingrid Divković

J..e li vas ego?

[studio TiM]
Rijeka, 2013.

Sadržaj

Predgovor 7

I. dio ♀ Ego vs. Ja 11

II. dio ♂ Ego vs. Obitelj 41

III. dio ♀ Ego vs. Posao 57

IV. dio ♂ Ego vs. Ljubav 77

V. dio ♀ Ego vs. Alter ego 103

Pogovor 120

Predgovor

Doživljam trenutke poput ovoga.

Silno želim trčati umjesto hodati, plesnim se korakom penjati i spuštati cestom, želim vrtjeti обруč, bacati stvari u zrak i ponovo ih hvatati... ili ne raditi ništa i smijati se – bez razloga – jednostavno bez ikakvog razloga.

Zar ne postoji način da se to iskaže, a da se ne misli “da si pijan i da remetiš javni red i mir”?

Kako je civilizacija idiotska! Zašto imamo tijelo ako ga moramo držati zatvoreno, poput rijetke violine?

Pogledajte kako su ljudi posvuda tužni, usamljeni, u strahu, zbunjeni, kako u svojim srcima trpe od unutarnjih i vanjskih sukoba.

Ne shvaćate, nije tuga najgora stvar što može snaći čovjeka.

Ne trebamo biti ograničeni pa da nam se život svede na dvije jednostavne riječi: “sretan” i “nesretan”. Postoje trenutci za koje vrijedi živjeti, boriti se, plakati, vrištati, smijati se. A takvi trenutci nemaju veze ni sa srećom ni s tugom. Već s nama samima. Kada to shvatite, možda i možete pokušati živjeti.

Život.

Možete li se sjetiti bilo čega svrsishodnijeg? Ali, umjesto toga, ljudi misle da su veliki poslovi svrsishodniji, da je politika svrsishodnija, da je znanost svrsishodnija. Od kakve je koristi poslati čovjeka na Mjesec ako ne možemo živjeti na Zemlji?

I ništa nije bez rizika. To znamo. To osjećamo. Tako živimo... Ali prije nego vam se ispune sve želje, želim vam nešto reći...

Život je jebeno prekratak.

Ne bi smio biti uništen tako ludim igrama kao što su igre EGA. I ja sam se s vremena na vrijeme znala uloviti u tim surovim igricama ega. I nesvjesna stvari koje su tim igricama prouzročene, najednom bih se zaplela u tu nevidljivu mrežu. A sve je bilo samo pitanje shvaćanja. I prihvaćanja.

I sada... ako ste za i ako još uvijek imate koju minutu svoga dragocjenog vremena, predlažem da mi za početak odlučite vjerovati. Onako naivno, kao što dijete potpuno i bezuvjetno vjeruje svojim roditeljima držeći ih za kraljeve svemira. Da se razumijemo, bez međusobnog povjerenja nećemo daleko dogurati.

Za početak, odgovorite mi na pitanje... zapravo, odgovorite sebi.

Jebe li vas EGO s vremena na vrijeme? Ne dopušta li vam funkcioniranje izvan granica i okvira koje ste si nametnuli sami ili koje su vam još u ranom djetinjstvu nametnuli vaši roditelji? Čini li vas EGO krutom i distanciranom osobom? Onemogućuje li vam EGO zdravu i uspješnu ljubavnu vezu?

Ukoliko ste barem na jedno od postavljenih pitanja odgovorili potvrdno, mislim da je vrijeme da skupa otkrijemo tajnu obrane od ovog nevidljivog, a tako moćnog neprijatelja svake zdrave ličnosti.

Odgovor na pitanje koje sam spomenula trenutak ranije nije nešto što i sami intuitivno ne osjećamo, nije nešto što ne možemo opipati ili iskoristiti.

Odgovor je jedna tanka nit koja nas povezuje sa samima sobom, s ljudima koji djeluju na naš život i na naše osjećaje. Odgovor je...

... u nama.

Želim reći i ovo...

... u razmišljanju o nastanku ove knjige po glavi su mi se "lovile"

svakakve ideje, o tome da EGU pristupim na posve znanstven ili psihološki način, suhoparno i krajnje analitično, potom mi je palo na pamet da pišem o svim mogućim situacijama u kojima sam gubila i pobjeđivala protiv svog EGA, a najzad sam shvatila da će priča biti krajnje jednostavna ako o EGU pišem u 3. licu jednine, kao o nekom svom tihom (ne)prijatelju, moćnoj snazi koja se počela rađati u meni i oko mene kako sam rasla i odrastala, navici koja mi se usađivala u karakter, a koju sam primjećivala i u drugima, oružju koje je bilo dostupno na svim tržištima života.

Naposljetku sam shvatila...

... NE želim cijeli svoj život otplaćivati skupe rate kredita gospodinu koji me zatočio svojim "nevidljivim ugovorom" ne dajući mi nikakvu garanciju za lagodan život. Čak naprotiv, učinio me svojim tihim robom, razoružao brojnim besmislenim klauzulama na koje nisam pristala. U trenutku kada sam shvatila da je moj emotivni bankovni račun potpuno ispražnjen, još uvijek je trebalo hrabrosti za promjenu...

I. DIO

EGO VS. JA

Upoznavanje s gospodinom Egom

(Ne)svijest o sebi

Ja narcisoidan(na)?!

Viteški razgovori sa samima sobom

Pumpanje vlastitog ega

“Gotovo” sretna

Moje naslijeđe svijetu

Upoznavanje s gospodinom Egom

Na početku našeg zajedničkog putovanja i upoznavanja ne mogu se odagnati želji da vam već na početku ne iznesem nekoliko znanstvenih crtica o kategoričkom značenju gospodina kojega ćemo imati priliku pobliže upoznati, da ne kažem potpuno razotkriti. Moram priznati da mi je čudan ovaj moj lagano znanstveni diskurs i svakako se u nastavku ne bih njime vodila, ako nemate ništa protiv. Radije bih vam se obraćala na krajnje ležeran način, bez previše filozofiranja i pametovanja. Onako životno, kao da razgovaram s najboljom prijateljicom ili prijateljem, a možda i kako to činim sa svojim najdražim četveronožnim dlakavim ljubimcem koji me btw neizmjereno tupo gleda dok mu se obraćam ovim svojim blesavo tepajućim glasićem.

Pa krenimo... EGO?! Tko/što je to?

EGO (Ja) = središnja instanca ličnosti

= doživljaj i percepcija vlastitog JA

= svijest o sebi (predmetima i realitetu), svojoj aktivnosti, jedinstvenosti i kontinuitetu u vremenu

Ego organizira svjesne i nesvjesne funkcije.

Ego je intrapsihički regulator koji organizira naša iskustva i omogućava adaptaciju na realitet.

Ego je osjećaj povezanosti svih individualnih psihičkih doživljaja + kontrola + adaptacija.

Ego, to je naše mišljenje, pamćenje, inteligencija, učenje, govor,

percepcija doživljaja, motorika, emocije, samoodržanje, osjećaj realiteta, testiranje realiteta (razlikovanje unutarnjeg od vanjskog), sposobnost predviđanja posljedica akcije, objektni odnosi.

Ego zbog svega funkcionira na sva tri stupnja svjesnosti.

Nalazi se između ida i superega, u svjesnom, predsvjesnom (simboli, empatija, automatizmi) i nesvjesnom (mehanizmi obrane), kako bi posredovao između instinkta i vanjskog svijeta.

Freudov trijas biti ega:

- adaptacija

- kontrola nagona i ponašanja (podrazumijeva mogućnost odgode zadovoljenja nagona)

- integracija različitih elemenata u cjelinu, npr. generalizacija.

Ego se razvija postupno, kao rezultat razvoja središnjeg živčanog sustava te stimulacije vanjskog svijeta i stjecanja iskustva.

U početku id i ego imaju istu osnovu. Opažanje je jezgra ega.

U početku života cijeli psihički sustav funkcionira na način zadovoljenja potreba. Na osnovi iskustva ego djeteta postaje sposoban odložiti zadovoljenje svojih nagonskih potreba.

Ego ima potrebu jasno razlikovati racionalno od fantazmatiskog, činjenicu od želje.

...

Eto, i dok EGO ima potrebu razlikovati činjenicu od želje, ja imam želju priznati vam da sam se i sama umorila od čitanja ovih znanstvenih formula, a koje nam, da budemo realni, niti malo neće objasniti pravo značenje jednog neustrašivog EGA.

Sada kad se slažemo u tome (barem se tako nadam), predlažem da krenemo u pustolovinu...

Ono što bih željela naglasiti i pokazati je kako povijest gleda na EGO. Činjenica je da su sve navedene znanstvene teze istinite, ali ja ipak mislim da ovdje puno toga nedostaje. Pri tome mislim na sve loše nuspojave koje se javljaju ukoliko previše i s dozom neopreza koristimo svoj ili tuđi ego u cilju dobivanja nekoga ili nečega.

Za početak, osvrnimo se na svijet u kojemu živimo. Osvrnimo se na pojedince koji čine taj svijet. Ne čini li vam se kako je sve nekako izmaknulo kontroli i kako ponekad djeluje da našim svijetom, ovom jedinom zeleno-plavom svemirskom oazom, sve više i više (pre)vladavaju egotripovi, egomanijaci – a da se kolektivna energija neprestano mijenja i troši, kao da ponestaje kisika za sve “normalne” ljude... one koje još uvijek nije šćepala neimenovana neman.

No, pobjeći ne možemo, a živjeti moramo. Zašto pristajemo biti dio svijeta koji ne mari za nas, svijeta koji ionako egotripovski mari samo za svoje dupe?

Težak je put do toga da budemo objektivni. Objektivni možemo biti jedino onda kada naučimo kako napraviti jedan veliki odmak od sadašnjeg kuta gledanja – a htjeli mi to priznati ili ne, dugačak je to put. A i EGO nam ne ide na ruku. On koči naš um da bude otvoren za učenje.

I sada, nakon što smo se nakratko upoznali s gospodinom... zvat ćemo ga E., predlažem da se upoznamo i s ostatkom njegove priče, kao i s njegovim srodnim likovima. Vjerujte mi na riječ, ima ih zaista puno...

(Ne)svijest o sebi

O tome tko ste vi ne mogu vam reći puno, iako bih mogla nagađati, ali to nekako nije moj stil.

Moja svijest ili nesvijest o tome tko sam ja navodi me da pokušavam shvatiti na koji način vidim sebe i svijet u kojemu živim. Kakav pogled na svijet prenosim? Opažaju li me ljudi kao optimista ili paničara? Mislim li za sebe da sam bolja od drugih ljudi?

Kako suvislo i iskreno odgovoriti na to pitanje? Kako ostati suzdržan i pribran? Kako ostati svoj? Možda će na to pitanje odgovoriti vaš ego, a da to i ne znate. Zabrinuti ste?

Nema potrebe za brigom, ego je sastavni dio nas i naše ličnosti.

Već na početku željela bih razjasniti jednu stvar, točnije pojam. Mislim da ćete se složiti sa mnom ako vam kažem da u svakome od nas postoji svjesni i nesvjesni ego. Svjesni ego stvara svijest – a nesvjesni nesvijest. Šalim se, naravno.

Ono što vam želim reći je da je vaš pogled na svijet vaš sastavni dio. Ponekad se može otkriti i bez ijedne riječi, tek jednim pogledom. Istina je da ne možete odveć promijeniti osjećaje prema sebi ili način na koji vidite svijet, ali ono što možete učiniti za sebe je da pokušate promijeniti način na koji će vas vidjeti drugi ljudi.

Dakako, pri tome pripazite da su pogledi koje izražavate stvarni. Jer čemu sve zalaganje, sav trud i potreba ukoliko ne postoji iskrena želja? Sjećam se, davno sam to pročitala, i utoliko primijenila na sebi, da *ljudi bitno ne razlikuju glagole “gledati” i “vidjeti”*. Zamislite trenutak u kojemu nešto gledate, a ne vidite to onako iskreno i s dozom poštovanja. Trenutak kasnije

otkrivate djelić u kojemu vam je pažnja potpuno zaokupljena viđenjem nečega što vas je stvarno i iskreno impresioniralo. Razlika – očita.

Svi mi s vremena na vrijeme samo tupo gledamo bez da išta konkretno i vidimo. Uglavnom gledamo u poznate stvari, one koje smo sami odlučili gledati. Naše je vidno polje, čini se, ograničeno i fokusirano samo na naše osobne afinitete. Čitav nam život tako može proći banalnim buljenjem u nebitne stvari, nebitne osobe, nebitne pojave. Ljudi bi rekli, slijepi smo kraj zdravih očiju! I bili bi u pravu!

Zašto je to tako? Mrzim taj osjećaj lažne skromnosti. Zašto smo svjesno odabrali biti slijepi? Ili nas je to urođena ili pak naučena priroda odlučila lišiti zdrave pameti? A toliko toga na nas čeka, žudi za našim viđenjem, našom pažnjom i energijom.

Postoji ona stara izreka koja kaže: *Samo jednom se živi!* Dopusnit ću si tu slobodu i promijeniti je. I pritom ću vam reći: *Živimo svakoga dana!* samo su neki toga više, neki manje, a neki toga nisu uopće svjesni.

Tako je to u životu. Svjesnost stvara odabire. I nije riječ o tome što i koga odabirete već o načinu na koji ih odabirete. Svaka osoba odabire svojom jedinstvenom brzinom. Neki od nas su brzi, neki spori. Neki su jutarnji, a neki večernji tipovi. Neki vole jednom, a neki bezbroj puta. To su njihovi odabiri i na nama je da ih poštujemo. No, ono čega moramo biti svjesni, bilo da smo i jedan od navedenih tipova, to je da ćemo do kraja života biti prva i jedina osoba koju ćemo svakoga dana iznova gledati u ogledalu. Baš onakvima kakvi uistinu jesmo. Čisti i bez ijednog pogleda na sebi. Kao da imamo izbor bez pravog izbora.

U ovome se trenutku usudim reći, i bez gospodina E.-a, osim ako noć ranije nije proveo s vama u krevetu, a na tome vam iskreno ne zavidim! Zašto?

Saznajmo zajedno...

Ja narcisoidan(na)?!

Priča o Narcisu zapravo je moralna priča u kojoj su ponosnog i bezosjećajnog Narcisa bogovi kaznili zato što je prijezirno odbio sve svoje muške udvarače.

Mladić Aminija volio je Narcisa, ali ovaj ga je odbio. Da bi ga izgrdio, dao mu je mač kao dar. Aminija ga je iskoristio te se ubio na Narcisovu kućnom pragu i molio se Nemezidi da Narcis jednog dana osjeti bol neuzvrćene ljubavi.

Ta je kletva ispunjena kad je Narcis bio očaran svojim odrazom u jezeru te je pokušavao zavesti prekrasnog dječaka, ne shvaćajući da je to on. To je shvatio kad je pokušao poljubiti svoj odraz. Potom je uzeo svoj mač i ubio se zbog tuge, a njegovo se truplo pretvorilo u cvijet narcis.

Možda se i sjetite ove priče sljedeći put kada u ruci budete držali cvijet narcisa.

E sad, recimo da se takva situacija doista i dogodila... Pri tome mislim na jutarnje buđenje uz gospodina E.-a. Kako se to dogodilo i otkuda se javila potreba da legnete u krevet s tim beščutnim gadom, hm, gospodinom, ovdje nije pitanje. Bitno je nešto drugo. Kad je već i došlo do toga, hajdemo vidjeti kakve su posljedice.

Buđenje i nije bogzna što, to je čista fizička aktivnost, ali onda nastupa upoznavanje...

U širokoj upotrebi pojmovi *narcis*, *narcisoidnost* i *narcisoidan* podrazumijevaju jednu apsurdnu uobraženost i primjenjuju se na ljude čije su ambicije i aspiracije mnogo veće od njihovih vidljivih sposobnosti ili nadarenosti, a ponekad se ovi pojmovi

primjenjuju ne bi li se opisali ljudi koji su jednostavno puni sebe! Vjerujte mi, takvih ljudi znam jako puno...

Prije nekoliko godina upoznala sam muškarca po imenu Narcis. Na prvu mi je njegovo ime bilo izrazito simpatično, što sam mu i rekla, a tim više jer bi me podsjećao na djetinjstvo, na žute, svježe ubrane narcise iz susjedina vrta. Nevjerojatno je kako nekoliko slova iz njegova imena uspije ponovo oživjeti čitavo djetinjstvo.

No, da se vratim na priču. Narcis je bio šarmantan mladić, tada u svojim zrelim dvadesetima, što je odavao i oblak njegova parfema koji se vukao za njim kuda god bi prošao. Narcis se doimao snažno i samouvjerenom za jednog prosječnog studenta ekonomije. S vremenom sam saznala da je Narcis sin jedinac i da dolazi iz jedne imućne, ali pomalo disfunkcionalne obitelji. Kod njega je, međutim, bilo i nekoliko neobičnosti koje su se s vremena na vrijeme ponavljale. Recimo to ovako, bez ikakva povoda Narcis bi znao poviknuti:

Ja narcisoidan, otkuda ti to?!

Na početku sam mislila da je sve to šala, ali pokazalo se da frajer doista to uzvikuje. I više nije bilo toliko simpatično. Kakva neslana šala, pomislih... Osim toga, Narcis je, jednostavnim rječnikom rečeno, bio muškarac zaljubljen u sebe! I to do ušiju.

Gotovo svatko od nas ima neke narcisoidne crte. To je ljudski i potpuno normalno. Isto tako, moguće je da čovjek bude arogantan, sebičan, uobražen ili *izvan svakog dodira*, a da istovremeno nije narcis. Ponekad se čini da je tanka linija između jednog i drugog, ali zapravo nije. Ono na što sam se tijekom svojih upoznavanja s narcisima mogla u potpunosti pouzdati je intuicija. Nekako kao da nanjušite pravog narcisa. I taj vam se miris iz nosa ne ispere danima.

Ja nikad nisam željela imati posla s nekim fizički agresivnim ili sadistički orijentiranim narcisom. Činilo mi se pomalo kontra-

diktorno raditi na sebi i svojim unutarnjim vrijednostima, a svakodnevno im se smijati u lice dok ispijam kavicu arome narcisa. To vam je opet stvar odabira. Tako je i Narcis iz spomenute priče ubrzo napustio moj vidokrug, ne znajući da ga je, eto, spalilo nekoliko redaka u mojoj knjižici o gospodinu Egu.

Narcisi koje sada poznajem većinom se odlikuju zapostavljanjem drugih, kao i verbalnim i emocionalnim nasiljem nad drugima. S obzirom da nemaju ama baš nikakvu ulogu u mom životu, promatram ih samo sa strane, kao da su pokusni kunići i kao da su živi primjer jedne nesretne ljudske sudbine per se.

Međutim, mnogi ljudi nisu te sreće tako da se njihovi narcisoidni roditelji ili partneri neumorno trude promijeniti ih, *reformirati* iz temelja i usaditi im neke svoje kvazi vrijednosti. Bilo da je riječ o neprestanoj kontroli i ljubomori – u ime ljubavi – ili nagovaranju na fizičke promjene, primjera je bezbroj, od podvrgavanja raznim plastičnim operacijama pa do izbjeljivanja kose svojoj djeci kako bi ih učinili savršenim plavušama ili *plavušanima*.

I onda, kako se i kada uspijemo iskotrljati iz tog začaranog vrtuljka mirisnog narcisa, ostaje nam lekcija koju vrijedi zapamtiti. A svaka se vrijedna lekcija u životu skupo plaća. Ova je došla s kamatama i nekoliko sitno ispisanih redaka na svojim dugometražnim računima. Osvijestimo je i potom primijenimo u svakodnevnom životu.

Da rezimiramo... Narcis u stvari premalo voli sebe, ima difuzan identitet, prazan je, ponaša se kao kameleon. Svaki je narcis ovisan o tuđoj podršci, ali i divljenju, preosjetljiv je na kritiku (tzv. narcistička povreda), neautentičan i sklon pozerskom ponašanju.

Njegove su slabosti te da nema osnovno samopouzdanje i podršku u sebi pa je traži u drugima. Na početku se trudi ostaviti pozitivan dojam, zavesti svojim vješto uvježbanim nastupom,

čini sve za pažnju i divljenje drugih koje u stvari prezire. Pravo lice narcis otkriva kada osvoji svoj “plijen”. U tom trenutku on bježi od bliskosti koja povećava opasnost da se prikaže u pravom svjetlu, što ne voli, pa naglo prekida vezu. Kada doživi tzv. narcističku povredu (kada se razočara u druge ili biva napušten), izvana djeluje depresivno, što je varka jer ne tuguje i ne pati za drugim. Sve se svodi na osjećaj praznine zbog neodgovaranja drugih na njegove potrebe.

Sad kužim onu njegovu: *Ja narcisoidan, otkuda ti to?!*

Težak je put do toga da i sami odlučimo ne biti žrtvama takve ličnosti. Nemali broj puta toga uopće nismo ni svjesni, kao da neprestano spavamo, iako je očito da smo budniji nego ikada. Objektivni i budni možemo biti jedino onda kada naučimo kako iskoristiti svoje nerazvijene snage – dugačak je to put i zahtijeva neprestani rad. Ukoliko smo otvoreni za učenje, ništa nam neće stajati na putu. Niti gospodin Ego!

Lijeni EGO ne može (i ne želi) spoznati jednu veliku istinu – ne postoje dobri i loši putevi, ne postoje porazi i pobjede, postoji samo učenje! Sve ovisi samo o tome jesmo li voljni učiti...

Viteški razgovori sa samima sobom

Ljudi su, moramo to priznati htjeli ili ne, zapanjujuće snalažljivi i sposobni uhvatiti se u koštac s najtežim radnim zadacima i izazovima koji se nađu pred njima. Svijet u kojem živimo tjera nas na konkurentnost, na dominaciju nad drugima i neprestano dokazivanje.

Što smo tražili, to smo i dobili. Zapadnjačka kultura i sve što ona nosi učinila nas je robovima mašinerije koja melje sve pred sobom i pritom ne trpi posljedice. Zapadnjački je svijet opsjednut propašću svijeta, a ono što integrira u svoju propast je postulat da je bolje propasti kao uspješan nego kao neuspješan poduzetnik – što god to značilo. Čini se da više ni u jednom zapadnjačkom pravilu ne stoji bitna društvena opozicija dobar-loš, već se provlači paradigma uspješan-neuspješan. Društveni ekvilibrij je narušen. Kakvo sranje!

Ljudi toga, naravno, nisu svjesni, barem se tako nadam, jer bi u protivnom valjda bilo normalno zauzeti se za onaj koliko-toliko ljudski stav da je bitna ljudskost i sve što ona povlači za sobom.

Ono što je još fascinantnije: mi u tom neprestanom radu, bezglavoj jurnjavi, mi – ljudi, prečesto zaboravljamo na sebe i svoje primarne potrebe. Ujutro, istovremeno s budilicom, uključujemo i mehanički stroj u nama koji nas nosi kroz dan, a onda taj isti stroj navečer gasimo. Što nam na kraju krajeva preostaje od nas samih? Samo EGO, čini se.

Ključno je, međutim, da si ljudi ne žele priznati kako im treba vremena, vremena za sebe. Pritom se oglašuju na tihe poruke svoga uma i tijela, a time si u toj jurnjavi svakodnevno prijete smrću.

A što bi bilo kada bi si ljudi priznali tu голу istinu i kada bi jednostavno na trenutak zastali te naručili kavu sebi i svome biću, pa u miru sjeli ne bi li obavili najteži razgovor od svijuu – *viteški razgovor sa samima sobom*? Očito je što bi se dogodilo. Otvorila bi se Pandorina kutija. I sad, što možemo izgubiti?

Idemo skupa učiniti mali eksperiment i otvoriti svatko za sebe svoju Pandorinu kutiju. Za početak, dobro uočite sve ono što se nalazi u njoj. Neću ni spominjati kako je moja nekoliko godina, u ranim dvadesetima, bila doista prepuna i da sam se u jednom trenutku osjećala imaginarno teža nego što sam to doista i bila. Imala sam osjećaj da svakoga dana za sobom vučem tu tešku kutiju. Kakav psihofizički napor.

Iako je prema grčkoj mitologiji Pandorina kutija izvor svih zala koju je Zeus poslao Prometeju za kaznu, ovdje Pandorinu kutiju koristim kao metaforu našega uma i svega onoga što se nalazi u njemu. Jedan od ključnih razloga zašto je nekima od nas Pandorina kutija toliko teška je količina ega koja se nalazi u njoj.

Gospodinu Egu to zasigurno ne smeta. On je po prirodi snalažljiv i oportunistički nastrojen. Vrijeme je da mu damo otkaz i da ga pomalo rebelski pošaljemo u ono fino mjesto.

Jednom kada uistinu popričamo sami sa sobom, kada dotaknemo srž svoje osobnosti i kada si priznamo stvari za koje smo sami odgovorni, duboko vjerujem u to, mirnije ćemo spavati.

Razmišljala sam, priznajem, kako bih mogla decidirano objasniti što je to viteški razgovor sa samim sobom. Što taj razgovor podrazumijeva? To je moj naziv za vrijeme koje ostavljate za promišljanje o stvarima koje se tiču vašeg unutarnjeg bića.

Tko sam ja? Od čega sam sastavljena? Zašto me to rastužuje? Što me usređuje? Što istinski želim od veze u kojoj se nalazim? Što hrani moju dušu i tijelo? Koje je to mjesto na svijetu na koje bih otputovala čim bih za to imala priliku? I tako dalje...

Pitanja je puno, a ironija je u tome da je odgovor na to pitanje – pitanje samo!

Moja je potraga za odgovorima doista osobna stvar. Uvid u to donosi promjenu u očekivanjima. A ona nisu ograničena ni na jednu jedinstvenu situaciju. Jer sa svakim novim očekivanjima doći će i novi pogled na sva pitanja koja ćete postavljati. Bitno je samo otvoriti oči i um, a uspavati ego koji nam u toj potrazi može biti samo nepotreban teret.

U normalnoj svakodnevnoj upotrebi Ja sadrži iskonsku grešku, pogrešnu percepciju onoga što vi jeste, tj. iluzorni doživljaj identiteta. E, to je EGO. Taj iluzorni doživljaj sebe je ono za što je Albert Einstein, osoba koja je imala uvid ne samo u stvarnost prostora i vremena nego i u ljudsku prirodu, koristio termin *optička iluzija svijesti*. To iluzorno Ja potom postaje osnova za daljnja samozavaravanja. A mi to ne želimo, zar ne?

Dobra vijest je da ako prepoznate iluziju kao takvu, ona se razgradi.

Prepoznavanje EGA, odnosno prepoznavanje iluzije istovremeno je i njezin kraj. Njezin opstanak ovisi o vašem pogrešnom vjerovanju da ona predstavlja stvarnost. Iluzija koja žudi pretvoriti vas u ono što niste nije vaš najbolji prijatelj, a čak ne bi trebala biti ni poznanik.

Stvarnost napokon izlazi na površinu. To je ono što će se dogoditi ako budete nastavili polako čitati sebe, ali i sljedeće poglavlje koje govori o lažnom mehanizmu fizičkog Ja koji nazivamo egom.

Ali prije toga, na trenutak ću vas napustiti, moram obaviti jedan viteški razgovor. Neće potrajati dugo, obećajem.

Pumpanje vlastitog ega

Pumpanje vlastitog ega nije nužno negativna konotacija. Energija i vjera u sebe proizlaze iz visoke stope učinkovitosti. A učinkoviti ste jer ste svjesni sebe i svojih potencijala. I to nika-ko nije loše, dapače.

Izgleda da postoji osobna veza između naših misli i djelovanja. Naime, ukoliko u nekoj situaciji pomislimo da smo i više nego dovoljno motivirani, kladim se da ćemo u sljedećoj situaciji povećati razinu svoje motiviranosti kako bismo ostvarili još bolji uspjeh. To je sasvim prirodno i realno za očekivati, no ono što je najžalosnije, nema pretjerano puno veze s gospodinom Egom koji nam u brutalnoj svakodnevicu non-stop dahće za vratom, a koji živi u malim dlakavim pumpačima koji se hrane vašom nesigurnošću i strahovima.

O kojim pumpačima govorim? O onima koji su se svojim balonom napunjenim helijem i nepresušnim egom popeli do neslućenih visina i koji nam iz te iste pozicije (sve)moći prosipaju snove o jednakosti i slobodi izbora.

Ego siromašna čovjeka je *tanak*, on si ne može priuštiti veći ego. Ali ako pak postanete predsjednik vlade ili predsjednik države, vaš će se ego napuhati do krajnjih granica. Tada više ne hodate po zemlji.

Što iz takve pozicije (super)ega možemo zaključiti? Kada se pojavila granica koja odlučuje da je netko vredniji od drugoga, gdje nastaje, a gdje prestaje borba u svakome biću kada je riječ o njegovu EGU? Što se događa s nama samima kada odlučimo uzeti u ruke utege koji će nas fizički napumpati, a pritom ostaviti prazne duše?

Često se kaže: mali čovjek, veliki ego. Zašto je to tako? Možda jednostavno zato jer je netko (s velikim egom) odlučio da tako mora biti. I čopor, naravno, slijedi to nepisano pravilo. Svijet je oduvijek funkcionirao na takav način. U svijetu u kojem opstaju samo najjači malo je vjerojatno da bi netko s "manjim" egom uspio ispuniti sve izazove koji se stave pred njega. A izazova je puno... želja za uspjehom, sukobi, fizičko nasilje, ljubomora, strahovi, patnja.

Veliki se ego uspijeva nositi s tim izazovima. Ego teži za uspjehom, za moći i slavom, teži za dokazivanjem i želi biti u pravu. Pojedinaac se bori za svoj put prema gore, želja je jaka, ali na vrhu ima mjesta samo za jednoga. Čemu borba? Čemu opiranje? Cijeli naš život, potraga za prividnom srećom, novac, moć, ugled, sve to nije ništa drugo nego potraga za novim uporištem, potraga za novom zaštitom, a da biste nekako zadržali iluziju, produžili laž.

Egu je sve natjecanje, dokazivanje, igra. Cijelo čovječanstvo danas igra igre, to je jedna opća olimpijada koja traje na cijelom svijetu već tisućama godina. To je natjecanje demona, ega, i ono vam postaje tako važno da posve zaboravljate kako je društvo (vaši učitelji) usadilo u vas taj ego. Od dječjeg vrtića do sveučilišta, što svi oni rade? Svi jačaju vaš ego. Sve više akademskih titula dodaje se vašem imenu i vi se počinjete osjećati sve većima, a zapravo ste sve manji...

Djeca se ne rađaju s egom.

Ova bi vam rečenica mogla zvučati jednostavno, no zbilja je posve drugačija. U njoj leži niz dilema i kontradiktornosti koje se imanentno sukobljavaju sa stvarnim svijetom.

Zar vam se ne čini prevelikom odgovornost koja nam je dodijeljena kada su u pitanju djeca? Svojoj djeci želimo pružiti najbolje i dati im najbolji primjer. Zašto to onda ne činimo?

Djelujemo li ispravno kada ih od malih nogu potičemo na ne-

prestano natjecanje sa svojim vršnjacima? Činimo li im dobro kada ih učimo igranju uloga moći? Činimo li im ono što činimo i sebi... potajno i kriomice?!

Učenje uloga i pravila civiliziranog svijeta jest važno, ali nije najvažnije. Kreirajući okolinu u kojoj i dijete i roditelj imaju pravo biti ono što jesu, pa tako podržavaju međusobnu jedinstvenost i kreativnost, daje se najbolje svijetu i sebi. I dok ne prestano pumpanje ega isisava svaki živući oblik ljudskosti, poticanje na učinkovitost bez ega daje razinu slobode o kojoj smo do sada mogli samo sanjati.

Na nama je da pokušamo... neka nam poticajno gorivo bude gospođa Hrabrost koja se puni u našem spremištu nerazvijenih snaga. Ona je dio svakog pojedinca. Vrijeme je da je potražimo!

“Gotovo” sretna

Rodili smo se kao jedinstvena bića.

Nigdje na svijetu ne postoji otisak ruke kao što je moj. Nigdje na svijetu ne postoji identično lice kao što je naše (vaše i moje). Zašto onda, u toj silnoj različitosti, težimo biti isti i i identični? Zašto se tako silovito trudimo osigurati si dnevnu porciju patnje pokušavajući se uklopiti u kalupe, standarde, pravila i norme?

Svijet je tako smušeno mjesto. Postoji milijun teorija o tome kako naučiti nešto što ne znamo, ali posve sam sigurna da nigdje na svijetu ne postoji škola koja predaje *teoriju o samome sebi*. Možda tražim previše, ne znam, no zapravo je riječ o tome da si želim osigurati ubrizgavanje što veće količine jedinstvene osobnosti u svoj život. Tko će nas tome podučiti? Tko će nam u tome pomoći, a ne odmoći? Zvuči pomalo paradoksalno, zar ne?

No, kao što sam već spomenula, kultura u kojoj živimo, kritički roditelji i mnoštvo drugih utjecaja vjerojatno su promijenili našu sliku o samima sebi, a možda su je i potpuno uništili. Razni su se utjecaji urotili protiv nas kako bi nas preokrenuli u osobu koju određuju tuđa mišljenja – a obično s nekom komercijalnom namjerom.

A na kraju krajeva, što time dobivamo? Jesmo li time sretnija i ispunjenija bića? Jesu li nam se ostvarili snovi... ako su to još uvijek naši snovi? Jesmo li zato bolji ljudi? Bezbroy je pitanja koja si možemo postavljati...

Već duže vrijeme razmišljam o tome je li točno kada kažu da cilj opravdava sredstvo. Je li pravedno da budemo sebični pa je vlastita sreća tada glavni životni prioritet? To me razmišljanje navelo na mali eksperiment. Naime, od svojih sam prijatelja i

poznanika zatražila da mi iskreno kažu jesu li i sami većinu vremena sebični, smatraju li da cilj doista opravdava sredstvo i, ono što je najbitnije od svega, jesu li sretni.

Na prvi su im tren moja pitanja zvučala pomalo infantilna i odveć osobna, no ipak su pristali sa mnom podijeliti svoja mišljenja. U tom je eksperimentu sudjelovalo dvadesetak ljudi u rasponu od 20 do 35 godina. Usudila bih se reći, zreli mladi ljudi u naponu snage, većina njih spontani i društveni.

Reakcije su bile različite. Od prvotnog smijeha i očite zbu-njenosti pa sve do neugode i odbijanja. Još uvijek pokušavam shvatiti zbog čega su im odgovori na tako jednostavna pitanja izazivali toliku nelagodu. Naposljetku shvatih. Jedini pravi problem je bio gospodin E. – *otkrivanje grube sjenke u svakome od nas.*

Pitanje: *Jeste li većinu vremena sebični?*

Odgovori: *Možda, ne znam. Naravno da nisam, pa imam obitelj koju uzdržavam, odgovoran sam, imam dva kredita. Jesam, zarobljena sam u obitelji koja me ne može ili ne želi cijeliti. Odnose se prema meni kao prema strancu, a očekuju da ih razumijem, poštujem, volim... zar nije lakše biti sebičan? Tlače me i napadaju, ne daju mi svoje povjerenje. Izigravaju me. Naravno da sam sebičan, čak i onda kada to uopće ne želim. Sebična? Čekaj malo da razmislim. Ma ne, nisam. Kada gledam svoja dva psa, zapravo shvatim koliko su to nesebična i divna bića. Recimo da pokušavam biti poput njih. Ako sam ja sebična, onda su i svi oko mene sebični, zar to nije sebično? Smijeh...*

Istina je. Osjećamo pritisak kada nam govore da nismo baš nešto i inzistiraju na tome da se usredotočimo na svoje nedostatke umjesto da primijetimo okrutnost koja divlja oko nas. Možda su nas učili da divljamo s njima kako ne bismo primijetili te okrutne zvjerke. Budale. Ubojice. Emocionalni vampiri.

Pitanje: *Smatrate li da cilj doista opravdava sredstvo?*

Odgovori: *Ne razumijem pitanje, imam pametnijeg posla, sorry. Ovisi kakav je cilj, ali recimo da je odgovor da. Što se mene tiče, bitno je imati cilj pa kakav god on bio. Ljudi su danas takvi da uopće nemaju cilj... samo lete svijetom kao list na vjetru. Dobro je imati cilj, on te drži živim. Naravno da ne opravdava, zamislite samo svijet u kojemu bi svi živjeli po tom principu. Zar ne bi bio kaos? Ili već jest? Ništa nije crno-bijelo. Pitanje je jednostavno, ali odgovor je vrlo kompleksan. Teško pitanje. Hipotetički, ako cilj treba opravdati sredstvo, jesmo li mi spremni biti to sredstvo da bi netko stigao do cilja... Mislim da većina nas ipak nije spremna. Ne, ne opravdava.*

Pitanje: *Jeste li sretni?*

Odgovori: *Sreća je relativan pojam. Nekada jesam, nekada nisam, ovisno o situaciji. Pokušavam biti sretna. Imam prekrasnu obitelj i prijatelje kojima mogu povjeriti sve svoje probleme. Pa, jesam, sretan sam, zapravo zadovoljan sam svojim trenutačnim stanjem. Imam posao, to je najvažnije, zar ne? Jesam li sretna? Da, sada, nakon teškog i iscrpnog razvoda napokon mogu reći da lakše dišem, ali jesam li sretna...? Hm... Ne razmišljam o sreći, to je posao za nesretne (pravim se pametna), to sam pročitala negdje... Iskreno, trenutačno nisam, bit ću sretna kada nađem dečka. Osjećam se usamljeno. Ne mogu ti odgovoriti na to pitanje. Pitaj me za mjesec dana. Znaš, draga, kada malo bolje razmislim, "gotovo" uvijek sam sretna.*

Još uvijek se sjećam izraza lica žene koja mi je uputila tu rečenicu. Riječ *gotovo* odzvanjala mi je u ušima nekoliko sati nakon... Pokušala sam shvatiti što je točno time mislila. Pomislih, je li sretna ili nije? Što znači *gotovo sretna*? Je li to posljednji korak do sreće? Je li to utjeha za naš ego? Unutarnja obrana, ženska inicijacija?

I tako, ljudi provode svoje živote *gotovo sretni*. I ona je otišla s laganim osmijehom, rekla mi je da nema više vremena za razgovor jer je čeka previše *ženskih poslova*.

Duša katkada može biti toliko puna boli da ljudi, mahom žene, to više ne mogu podnijeti pa žive u nekom međuprostoru na relaciji sreća-nesreća. Budući da žene imaju duševnu potrebu izraziti se na svoj osobni način, moraju se znati razviti onako kako je to njima potrebno i razumno, bez tuđega uznemiravanja.

Koja među nama ne poznaje bar jednu ženu koja je *gotovo sretna*, onu koja je izgubila kompas i sada pluta na površini života? Koja među nama nije okusila gorke plodove života? Koja nije barem jednom zanemarila svoju kreativnost jer je nešto iznutra šapnulo da nismo dovoljno dobre, važne, obrazovane? Koja među nama ne poznaje barem jednu ženu koja je izgubila instinkt donošenja pravilnih odluka za sebe, pa je natjerana živjeti osrednjim životom ili još gore? Možda ste upravo vi ta žena.

I dok gubimo vrijeme živeći u vremenu u kojem smo *gotovo sretne*, gospodin E. ne gubi vrijeme, usporava nas ili zaustavlja. Čini sve kako bi osiromašio našu dušu i učinio nas svojim robovima. Zauzvrat nam ne nudi ništa, već nas latentno navodi da pužemo po podu pred njime umjesto da ga hrknemo po glavi i otrčimo u slobodu.

Ako ste vi ta žena, znate što vam je činiti. U ovom slučaju (uzimam potpunu odgovornost na sebe) cilj ne bira sredstva, uzmite bilo što, bilo koje oruđe ili promjenu i dopustite sebi skrenuti s puta uništenja... Oslobodite se okova, zavitlajte se poput tornada. Vjerujte mi, kada jednom krenete, vaša će vam intuicija točno pokazati kamo morate ići.

Sretan vam i zabavan put do gospođe Sreće...

Moje naslijeđe svijetu

U ovome dijelu priče, na putu do gospođe Sreće, trebalo je obaviti nekoliko “slučajnih” susreta.

Zasigurno, jedan od načina koji će mudro i učinkovito djelovati na našu pozitivnu perspektivu i budućnost svakako je sagledavanje prošlosti. Raščišćavanje svih trenutačnih briga i nedoumica možda jest stvar sadašnjosti, ali činjenica je da svatko od nas u sebi istovremeno nosi i prošlost, sadašnjost i budućnost. Svatko od nas u sebi istovremeno nosi i dobro i zlo, i svjetlost i tamu. Ne znam kako vama, ali meni doista čudesno zvuči ona rečenica kako možemo otići na kraj svijeta, a i dalje nosimo sebe sa sobom. Što je to u nama i tko nas nikada ne napušta gdje god mi spustili sidro?

Dakle, pobjeći ne možemo, ali možemo li se barem malo ograditi od rešetki koje je svatko sebi ugradio u vlastiti um? Možemo li se onako čisto objektivno sagledati u prošlosti, a da time ne ugrozimo naličje budućnosti?

Sada je, dakle, pravo vrijeme da zapalimo potpalu za svoju tihu vatru. Vrijeme je da se susretnemo licem u lice s tom starom goropadnicom, nazubljenom staricom, i otkrijemo njezino pravo lice. Ono koje spava u svakome od nas. Vrijeme je da izađemo iz njezina šećerom ukrašenog kaveza.

Sjećam je se još iz djetinjstva. Majka me plašila njezinim imenom u svakoj prilici kada nisam bila uzorna i dobra. A takvih je prilika bilo, vjerujte mi na riječ, jako puno. S vremena na vrijeme znala sam zamišljati kako izgleda ta čuvena Baba Roga koju majka neprestano spominje. Gdje ona živi i ima li djece? Zašto plaši djecu i što će mi se dogoditi ako me majka zaista

pošalje k njoj? Godine su prolazile i majka je sve manje i manje spominjala Babu Rogu. Onog dana kada sam shvatila da je Baba Roga samo izmišljotina, znala sam da sam odrasla.

Ipak, i kao potpuno odrasla žena, intuitivno sam osjećala da ta čudesna Baba Roga ipak negdje postoji, živi, egzistira... dobro, možda ne na kraju šume, u kolibi, ali ipak postoji...

... Jednoga dana mlada se djevojka Vasilisa susrela s divljom staricom imena Baba Jaga.

U slavenskoj je mitologiji Baba Jaga (Baba Roga, Baba Zima) čarobnica koja živi u šumi, u kolibi postavljenoj na kokošje noge. Ograda od ljudskih kosti i lubanja okružuje kolibu. Umjesto brave postavila je vilice oštarih zuba, a kao ključ joj služi ljudska ruka. Baba Jaga proždire ljude. Najčešće je zamišljena kao ružna starica ogromnih grudi, slijepa ili slabog vida. Baba Jaga je zastrašujuća jer ona je istodobno moć uništenja i moć životne sile. Gledati u njezino lice znači istodobno vidjeti krvave oči, savršeno novorođenče i lice anđela...

Baba Jaga možda i pripada mitologiji, možda je rezervirana samo za priče i plašenje djece, ali negdje duboko u nama Baba Jaga/Baba Roga zapravo je naličje sebstva. Ona je crne boje – boje smrti. Pa koliko god strašno zvučalo, istina je ta da nešto mora i umrijeti ne bi li se nešto moglo roditi. Baka/Baba nas nečemu uči. Ona je ta koja čuva u sebi nepresušno vrelo iskustava, ona je ta koja nam prenosi sve svoje slutnje, osjećaje i neprežaljena nadanja. Ona je produžena ruka života jer neprimjetno unosi u nas male tanke niti svoga postojanja.

No, čemu nas doista uči? Jesmo li u stanju prepoznati lekcije koje nam je pripremila? Kako u tom životom ispisanom romanu odvojiti bitno od nebitnoga? Koja je najrelevantnija pouka koju nam može prenijeti?

I ono najbitnije, što na kraju krajeva ostavljemo kao naslijeđe svijetu?

Uočavanje tamne strane života

Suočavanje s divljom staricom – egom (u nama)

Slušanje intuicije

Usvajanje lekcija

Oči širom otvorene

Skidanje tamnog poveza

Život izvan kaveza

U priči je djevojka Vasilisa najprije morala uočiti *tamnu stranu života* koja ju je snašla. Ta joj je strana pokazala drugu stranu medalje. Svako suočavanje s nekim životnim problemom ili izazovom čini nas na trenutke hrabrijima i odlučnijima nego što zaista i jesmo. Tako je bilo i s djevojkom. Sama, daleko od poznatoga, usamljena i tužna, počela je od nečega što nije mogla ni zamisliti. Počela je od sebe.

Nekoć smo bili djeca i svijet je bio jednoličan, skoro pa savršen. Onda smo odrasli. I što se počelo događati? Život.

Život kakav poznajemo nosi sa sobom više lica. Ništa nije onakvo kakvo nam se čini na prvi pogled. Ništa nije crno-bijelo. Mogu reći da život jest – predivan. Ali kako i u trenutcima tame zadržati takav stav? Svi smo se s vremena na vrijeme znali suočiti s tamnom stranom života, svi smo znali osjetiti ledeni vjetar života koji nam je umrtvio lice, svi smo se u jednom trenutku osjećali nevoljeno i bezvrijedno.

Problemi su sastavni dio života. Bilo da se radi o poslovnim ili privatnim problemima, raspadu intimne veze, razvodu, pa čak

i smrti bližnjih, moramo ostati otvoreni prema svijetu. Moramo, zbog ljudi u svome životu, ali prvenstveno zbog sebe. Često puta i pri najmanjem problemu padamo, saginjemo glavu kao da svjesno očekujemo golemi kamen koji će pasti na naša leđa. Možda je tako lakše, možda su nas problemi ogolili, možda nas je bezglava rutina obezvrijedila i učinila strojevima koji neprestano srljaju u noć. Ali postavlja se pitanje: što smo time postigli, osim što smo izdali dijete u sebi?

Postigli smo, ili barem mislimo da smo postigli, iluzornu kontrolu nad svojim životom. Kontrolu koja ima svoga glavnog i jedinog vladara, gospodina E.-a, onoga koji nas je u trenutcima najveće slabosti učinio malicioznima. A tako smo žudno željeli voljeti, zar ne?

Uslijedit će suočavanje s tom divljom staricom ili, u ovom slučaju, gospodinom nepozvanim.

Svako suočavanje s ljudskim nedostacima budi svijest o nužnosti promjene. Čudno je kako se ljudska bića prirodno opiru promjeni, a još je čudnije kako neprestano spominjemo promjene. Promijenit ću posao, nezadovoljan/na sam. Ide mi na živce kvart u kojemu živim, vrijeme je da se odselimo nekamo drugdje. Promijenit ću svoje životne navike, prestat ću pušiti i početi se zdravije hraniti. Partner/ica mi stalno prigovara, a i hladniji/ja je nego na početku veze, dođe mi da ga/je jednostavno zamijenim boljim/om. *Promjene*, kako malena riječ, a tako golemog značenja.

Kolika kontradiktornost vlada u nama samima da se ponekad znam spotaknuti o nju.

I dok mi neprestano kujemo planove o promjeni (bilo čega), naš je um jednostavno ustrojen tako da želi ostati u kolotečini. Čak je i znanost dokazala da se jedan dio našega mozga, poznat pod imenom *amygdala*, protivi bilo kakvoj promjeni. Ta je kolotečina na neki način vidljiv dio sigurnosti i nadzora. No, što je

s nevidljivim dijelom? Eh, tu je trik. Mi smo ljudi ustrojani tako da vjerujemo samo u ono što vidimo i osjetimo dodirrom, bilo što drugo oku nevidljivo ne pripada doseg sigurnosti i tu je u startu promjena doživjela svoj osobni poraz.

Kako se oduprijeti tome, kako s novim danom, a možda već i sljedećim trenutkom, svjesno odlučiti ostvariti svoju osobnu promjenu?

Jednostavno, slušati svoje unutarnje biće – *slušati intuiciju*.

Čovjekov najvažniji životni zadatak je rađanje samoga sebe – iznova i iznova – svakoga dana. Koliko ste se puta našli u situaciji kada je nešto krenulo po zlu i već ste u sljedećem trenutku shvatili da ste jednostavno trebali slušati svoju intuiciju. Ona vas je vodila, a vi ste je bezobrazno ignorirali.

Nekada davno ljudi su osluškivali prirodu, osluškivali su zvukove. Priroda ih je vodila, pričala im je priče. U tim su vremenima ljudi slušali jedni druge, pričanje priča prenosilo se s koljena na koljeno i ta je usmena predaja bila nešto najsretnije što baka može ostaviti svojim unucima. Vremena su se, naravno, promijenila, a promijenili su se i ljudi. Bez imalo zadržke, rekla bih na gore.

Intuiciju je zamijenio surovi razum, ples oko vatre zamijenio je svakodnevni stres, a ljubav je zamijenio ego. Sve se to događa oko nas. Ali što se zapravo događa u nama? Imamo li snage slušati ono malo uspavano dijete, imamo li želju probuditi ga, nahraniti i zamoliti da korača s nama, tom nepovratnom cestom koju nazivaju – Život?

Carl Jung je lijepo rekao: *Tvoja će vizija postati jasna tek kada se zagledaš u svoje srce. Onaj tko gleda prema van sanja. Onaj koji gleda prema unutra budi se.*

I nakon buđenja skupa ćemo krenuti u *usvajanje lekcija*.

I tu nema nekog posebnog razmišljanja i promišljanja, stvari

su krajnje jednostavne. Usvajanje lekcija znači ne dopustiti si da i ubuduće ponavljamo iste greške, ne dopustiti moćnom glasu ega da utiša glas našeg unutarnjeg bića i, najzad, ne dopustiti sebi nepreuzimanje odgovornosti za sve što nam se u životu događa. Jer htjeli mi to prihvatiti ili ne, ništa se u životu ne događa bez razloga, sve su te nesavršenosti koje su nam se događale zapravo bile savršene i sve se odvijalo onako kako se trebalo odvijati – samo mi to nismo opažali.

Pa ubuduće, sve što ne volite u svom životu, sve što smatrate ružnim i neugodnim, okrenite u svoju korist, u korist upoznavanja i oplemenjivanja sebe. To su vaši najbolji učitelji, to su vaše lekcije koje vjerno čekaju da ih usvojite.

Upamtite – ovaj je svijet golemo ogledalo koje reflektira vaše osjećaje. Čuvajte ga, ne dopustite da se slučajno razbije, neka bude dovoljno veliko tako da u njega stane cijeli svijet, a ne samo vi. I, naravno, kada se gledate u njega, držite oči širom otvorene.

Putem iskustava gledanja u ogledalo imamo priliku vidjeti kako se neprestano mijenjamo i preobražavamo. Činjenica je da najjasnije vidimo onoga trenutka kada ne gledamo samo u jednu točku već u cijeli obzor. Možda će nam u prvi mah biti malo mutno, ali s vremenom ćemo razviti sposobnost odvajanja dijela od cjeline. To je zapravo čin koji govori kako smo svjesni sebe, ali i toga da nismo sami na svijetu. Taj čin od nas zahtijeva da već danas uzmemo život u svoje ruke, da napokon prodišemo ili, ako ćete radije, da otpustimo sve kočnice.

Znam, većina nas poriče svoje nedostatke. Poriče i osjećaj nepotpunosti i nezadovoljstva. U svaku stanicu života uvukla nam se ravnodušnost. No, jeste li kada pomislili kako bi bilo da samo jedan jedini dan proživimo kao osoba koja smo oduvijek željeli biti? Jeste li pomislili da se odlučite na *skidanje tamnog poveza*?

I doista. Savladavanje vještine življenja bez tamnog poveza čini se odveć riskantno, ali stvar je u tome da ono nije toliko

drastično koliko to zamišlja naš um. Svako je skidanje čin neke inicijacije. I životinje se činom skidanja ili odbacivanja dlake ili kože prepuštaju novoj dragocjenosti. Time otpuštamo stara iskustva i pripremamo se za nova. Time kao da smo ponovo rođeni, no daleko iskusniji i oprezniji.

I za sam kraj osvrnite se oko sebe. Pogledajte mjesto u kojemu boravite. Pogledajte svijet oko sebe. I odgovorite. Iskreno. Čini li vam se kao da živite u kavezu ili slobodno trčite izvan njega? Ukoliko je vaš odgovor *slobodno trčim izvan njega*, zavidim vam. Ostvarili ste i dosegнули svoj cilj. *Život izvan kaveza*.

A vama drugima... a što da vam kažem... kavez nikada nije bio neko mjesto s pet zvjezdica. Nemojte da vas zavara luksuzna fasada i krevet od svile. I svinje bi tamo spavale da imaju para...

A Baba Jaga/Baba Roga... *ona je istodobno moć uništenja i moć životne sile. Gledati u njezino lice znači istodobno vidjeti krvave oči, savršeno novorođenče i lice anđela... Ona je u nama.*

•
• Podsjetimo se... •

- Postoji ona stara izreka koja kaže: "Samo jednom se živi!"
- Dopustit ću si tu slobodu i promijeniti je te vam pri tome reći:
- "Živimo svakoga dana!" Samo su neki toga više, neki manje, a neki toga nisu uopće svjesni.
- U širokoj upotrebi pojmovi narcis, narcisoidnost i narcisoidan
- podrazumijevaju jednu apsurdnu uobraženost i primjenjuju se na
- ljude čije su ambicije i aspiracije mnogo veće od njihovih vidljivih
- sposobnosti ili nadarenosti, a ponekad se ovi pojmovi primjenjuju
- ne bi li se opisali ljudi koji su jednostavno puni sebe!

- Lijeni EGO ne može (i ne želi) spoznati jednu veliku istinu – ne postoje dobri i loši putevi, ne postoje porazi i pobjede, postoji samo učenje! Sve ovisi samo o tome jesmo li voljni učiti.
- Iako je prema grčkoj mitologiji Pandorina kutija izvor svih zala koju je Zeus poslao Prometeju za kaznu, ovdje Pandorinu kutiju koristim kao metaforu našega uma i svega onoga što se nalazi u njemu. Jedan od ključnih razloga zašto je nekima od nas Pandorina kutija toliko teška je količina ega koja se nalazi u njoj.
- Prepoznavanje EGA, odnosno prepoznavanje iluzije istovremeno je i njezin kraj. Njezin opstanak ovisi o vašem pogrešnom vjerovanju da ona predstavlja stvarnost. Stvarnost ste vi i ništa nije važno u usporedbi s vama.
- Egu je sve natjecanje, dokazivanje, igra. Cijelo čovječanstvo danas igra igre, to je jedna opća olimpijada koja traje na cijelom svijetu već tisućama godina. To je natjecanje demona, ega, i ono vam postaje tako važno da posve zaboravljate kako je društvo (vaši učitelji) usadilo u vas taj ego. Od dječjeg vrtića do sveučilišta, što svi oni rade? Svi jačaju vaš ego.
- Koja među nama ne poznaje bar jednu ženu koja je “gotovo sretna”, onu koja je izgubila kompas i sada pluta na površini života?
- Koja među nama nije okusila gorke plodove života?
- Čovjekov najvažniji životni zadatak je rađanje samoga sebe – iznova i iznova – svakoga dana. Upamtite. Ovaj je svijet golemo ogledalo koje reflektira vaše osjećaje. Čuvajte ga, ne dopustite da se slučajno razbije, neka bude dovoljno veliko tako da u njeга stane cijeli svijet, a ne samo vi. I, naravno, kada se gledate u njeга, držite oči širom otvorene.

II. DIO

EGO VS. OBITELJ

Jebe li vas vaš genetski ego?

Pupčana vrpca oko vrata

Najvažnija ogledala

Dvije mame i dva tate

I Sizifov posao može imati svrhu

Jebe li vas vaš genetski ego?

Sve sretne obitelji nalik su jedna na drugu, svaka nesretna obitelj nesretna je na svoj način.

Tom rečenicom Tolstoj započinje svoj poznati roman *Ana Karenjina*.

Pročitajte još jedanput. Što vam govori ova rečenica? Koju nam je poruku Tolstoj želio prenijeti, a što i sami možemo uvidjeti u svojoj obitelji? Zbog čega se javio toliki antagonizam između sreće i nesreće u obitelji? I na kraju krajeva, koja je priča naše obitelji? Ima li predznak *sretna* ili *nesretna*?

Drži se da je obitelj osnovna društvena jedinica zasnovana na zajedničkom životu užeg kruga krvnih srodnika, u kojoj se sjedinjuju biološko-reproduktivne, ekonomske i odgojne funkcije. I čini se da je to to što se tiče obitelji... sve je stalo samo u četiri riječi. A što je sa svime ostalime? Što je s onim najbitnijim stvarima koje nam obitelj može dati i pružiti ili nas pak zakinuti? Što je s onim *ljubavnim* funkcijama koje su dio nevidljivog plana svake obitelji, a bez kojeg jednostavno ne možemo i ne smijemo?

Često sam puta razmišljala o svojoj obitelji kao i, vjerujem, većina nas. Zašto sam se rodila baš u ovoj obitelji? Zašto je moj otac tako strog i što je ono što sam dolaskom na svijet dobila od svojih roditelja? Jesam li samim time što imam isti nos kao svoja majka ista kao ona? Jesu li me geni predodredili i učinili me produžetkom svoje obitelji? Imam li pravo biti drugačija od njih, a da to nužno ne znači odvajanje? Koja je granica koju možemo prijeći kada se radi o granicama obitelji? I ono najbitnije... imamo li pravo na to?

Jeste li znali da svaka obitelj ima svoj genetski ego? Ne govorim o nekim posebnim, genetski modificiranim ego stanicama, već o jednostavnim načelima i principima što ih njeguje svaka obitelj posebice. Činjenica je da nismo mogli izabrati u kojoj ćemo se obitelji roditi. Eto, već na početku svog egzistiranja na ovom planetu zaknuti smo za slobodu izbora. Možda smo već sudbinski determinirani rasti baš u toj obitelji, onoj koja će nas nečemu podučiti ili koju ćemo jednostavno morati napustiti, a upravo zbog tog nerado spominjanog genetskog ega koji je u stanju razoriti i najveće obiteljske utvrde.

Bilo kako bilo, zamolila bih vas da se sada potrudite trošiti manje vremena na ono što vam roditelji nisu dali, a više na pronalaženje dobrih osobina. Najzad, svijet tako funkcionira. Svako zlo za neko dobro, zar ne?

I da... u svom razmišljanju o nasljednom genetskom egu, o obiteljskim sponama i svemu što smo apriori dobili svojim dolaskom na svijet, sasvim slučajno došla sam do jednog teksta priznate jungovske psihoanalitičarke dr. Clarisse Pinkole Estes koja kaže:

Možda uopće ne pripadate obitelji koja vas je odgojila. Možda ste genetski usklađeni, ali prema temperamentu pripadate drugoj skupini ljudi. Ili možda površno pripadate svojoj obitelji, a duša vam iskače, trči niz cestu i proždrljivo uživa u žvakanju duhovnih keksa negdje drugdje...

Pupčana vrpca oko vrata

Nedavno sam, razgovarajući s prijateljicom koja je prije nekoliko mjeseci doživjela to čarobno iskustvo poroda, čula zanimljivu informaciju. Prenijela mi je svoje iskustvo, odnosno iskustvo liječnika koji ju je porodio. Naime, situacija je bila takva da se njezina beba rodila s pupčanom vrpcom 3 do 4 puta oмотanom oko vrata. Isti se liječnik prisjetio prakse iz mlađih dana i zaključio kako su to bili rijetki slučajevi. Rijetkost ili ne, takvi se slučajevi događaju.

Odmah ću spomenuti kako je beba, točnije dječak, sada odlično i izrasta u pravog malog gospodina koji je, čini se, po svemu sudeći jako vezan za majku.

Naravno da mi je ta povezanost između majke i djeteta i više nego očekivana i najzad prirodna. No, što se događa s tom povezanošću kada dijete već lagano izrasta u osobu za sebe? Gdje nastaje, a gdje nestaje granica između ljubavi i posesivnosti? Ima li roditelj pravo gušiti svoju djecu prevelikim zaštićivanjem, često im namećući osjećaj krivnje, pravila i zahtjeve koji nemaju nikakve veze s onime što djetetu treba?

Guši li djecu ta pupčana vrpca oko vrata i nakon što je doktor netom nakon rođenja odstrani?

... Naravno da ih guši, samo su roditelji jebeno slijepi da primijete male tamne kolutove koji se pojavljuju u podnožju njihova vrata. Čine li roditelji sve da svoju djecu pošto-poto zadrže za sebe ne bi li sami sebi time osigurali neku vrstu duševnog mira, kao i ublažavanje onog paničnog straha da će, ne dao Bog, ostati sami... Naravno da čine! Svim svojim raspoloživim sredstvima, a sve u svrhu kvazi dobrog i kvalitetnog odgoja. Ma zajebi to!

Osobno poznajem roditelje zbog čije je ambicije i možebitnog uspjeha dijete itekako patilo. I još uvijek pati. To su oni roditelji koji ljubav nadomještaju novcem. Na svoje sam oči doživjela i osjećaj emocionalnog ucjenjivanja jedne majke kada se sin, eto, u svojim kasnim dvadesetima htio osamostaliti. Pa kako mu je to samo palo na pamet?! Dan danas tridesetčetverogodišnji muškarac još uvijek živi sa svojom majkom. Kaže... *imam vremena*. Nerado priznajem, no poznajem i one kojima je svejedno.

Vjerujem da je većini roditelja ovo delikatna tema i da ću biti dočekana na nož od strane istih. I ukoliko bi imali priliku postaviti mi protupitanje, ono bi glasilo: *A imate li vi djecu?* I tu počinje rasprava. Predgovor smo načeli, a prvo poglavlje već je suptilno startalo s velikim roditeljskim egom u naglasku.

Bilo da vam je svejedno ili ne, svatko od nas, bio roditelj ili ne, mora biti svjestan nekoliko životnih načela. Da se razumijemo, dakako da je važno da roditelji budu vođe obitelji, da svojoj djeci osiguraju egzistenciju i sigurnost, da ih nauče disciplini i postavljanju zdravih granica. No, ipak, u životu je najvažnija ravnoteža. Ona o kojoj vam govorim odnosi se na to kako je svakom djetetu bitno postaviti određene granice, ali one se ne smiju postavljati njegovu duhu.

Svi mi članovima svoje obitelji, ali i svim ljudima oko sebe, moramo dopustiti da ostvare sve svoje potencijale i da zaplešu na glazbu koju čuju u svojem biću, a ne na onu koju im mi pustimo. Možda smo zaboravili što je srž bezuvjetne ljubavi. Možda smo negdje usput, radeći dvanaest sati dnevno, koprcajući se sa stresom i žonglirajući s milijun svakodnevnih obaveza, zaboravili na istinski čin ljubavi – podržavati tuđe želje i strasti, slušati tuđe snove, čak i ako se ne slažemo s njima.

I ne znam sjećate li se sebe kada ste bili dijete. Hajde, zatvorite oči i na trenutak se prisjetite. Kao dijete... bili smo svjesni svojih darova. Bili smo iznimno kreativni i razdragani. Vjerovali smo drugima, ali vjerovali smo i u sebe. Bili smo tako puni

života. Bili smo nesebični i neobuzdano oduševljeni. Živjeli smo u sadašnjem trenutku, niti za jučer niti za sutra. Svijet je bio sretno mjesto. Ali tada se nešto dogodilo.

Što?

Poželjeli smo odrasti. I gle čuda, želja nam se ostvarila.

I dok su želje jedno, a mogućnosti drugo, i dok oblikujemo svijet svojim mislima, a da toga u biti nismo niti svjesni, NITKO, ali baš nitko mi zato što nemam djecu (barem ne još!) ne može reći da ne znam što je ljubav, požrtvovnost i briga. I ne može mi nitko servirati svoj ego kao emocionalnu vezanost. I ne može me nitko uvjeriti u stav da svaki, ali baš svaki roditelj zna što je najbolje za njegovo dijete. Pa osvrnimo se oko sebe... Da je tako, svijet ne bi izgledao ovako kako izgleda.

Ali na kraju krajeva, mene ni ne zanima svijet, mene zanimaju ljudi u njemu. Oni koji za sobom kroz život ne nose svoju pupčanu vrpce oko vrata, oni koji su negdje na prašnjavom tavanu svoje kuće u velikoj drvenoj kutiji spremili sve svoje uspomene iz djetinjstva jer znaju da im je tamo i mjesto. Oni koračaju bez vrpce oko vrata. Slobodno i ponosno.

Najvažnija ogledala

Djeca nisu bojanke. Ne možeš ih ispunjati svojim omiljenim bojama.

K. Hosseini, Gonič zmajeva

... Ogedalce, ogedalce... najljepši na ovom svijetu tko je?

Mnogi će ljudi, upoznavajući druge ljude, na njima najprije zamijetiti njihove oči (svi osim ovih, čini se, zadržanih Balkanaca koji će prvo baciti oko na ženin dekolte). Da se razumijemo, ne mislim na te primitivce!

Bilo da su smeđe, zelene ili plave, često kažemo da su oči ogledalo duše. Pokušavam shvatiti koja je izravna veza između ogledala i duše. U velikom ogledalu u svojoj kupaonici svakoga jutra ugledam dvije smeđe kugle. Ovisno o raspoloženju, te kugle znaju biti i svjetlije pa ponekad znaju poprimiti žućkasti odsjaj, a jednom mi je prilikom jedna vidovnjakinja rekla kako imam oči boje jantara – tužne i iskrene.

Ne znam jesu li se u tom trenutku u mojim očima odražavala moja unutarnja, duševna stanja, ali sam sigurna kako oči nikada nisu iste, kao ni naša duša. Oči se pomlađuju ili stare, sve ovisno o nama.

No, da se vratim na temu ogledala. E ovako, iskreno, ne znam tko je i kada izmislio ogledalo, ali da je, po mom mišljenju, napravio neku veliku uslugu svijetu, i nije. Ogledalo je, htjeli mi to priznati ili ne, prečesto naš neprijatelj br. 1. U svijetu lijepih ljudi, lijepih stvari i lijepih mjesta postalo je jednostavno pretijesno za sve manje od savršenog. Ogledala nas tome uče.

Ne znam znate li da na *Facebooku* postoji grupa pod nazivom *Znate onaj osjećaj kad staneš pored ogledala i kažeš: "Roditelji, svaka čast!"* Ta skupina broji više od 10.000 lajkova. Lijepo što se na jednoj društvenoj mreži okupilo toliko lijepih ljudi. Ako je naziv grupe doslovan, onda su po *defaultu* svi njezini lajkeri itekako zadovoljni svojim izgledom, a pri tome su, ni manje ni više, zahvalni upravo svojim roditeljima. *Great job!*

Mora da je to lijepa gesta. Roditeljska, mislim. Napraviti dijete i nije neka znanost, ali napraviti lijepo dijete sigurno je stvar prestiža. I tako, kada se i dogodi da ispadnemo jedan od sretnika/sretnica i koračamo svijetom kao lijepa osoba, mislim si, koja su naša najvažnija ogledala koja gledamo. Gledamo li uopće u prava ogledala ili su nam još kao klinču zamutili pogled i navukli nas na igru ogledala slijepog miša... i gladne mačke?

Po mom skromnom mišljenju, ogledala je bezbroj, samo smo mi ti koji izabiremo u koja ćemo ogledala gledati i koje ćemo najzad okačiti na zid.

Jedno od najvažnijih ogledala u koje gledamo skoro čitav život naši su roditelji. Od trenutka kada kao novorođenče otvorimo oči i ugledamo lice majke ili oca, sve ostalo se odražava upravo kroz i za njih. Njihova su stanja vidljivi indikatori naših budućih stanja. Naša je dječja indisponiranost ili pak egzaltiranost usko povezana s roditeljskim odrazom u ogledalu. Ukratko rečeno, ako su oni sretni, i mi smo sretni. Ako su pak nesretni, ni nama nekako nije svejedno... a ukoliko pak "ogledalo" pukne u djetinjstvu, babice bi mogle reći... *uslijedit će sedam godina nesreće, dijete. Čuvaj se!*

Jednom sam prilikom, točno se sjećam, na trećoj godini filozofije, pročitala misao jednog poznatog mislioca: *Svijet je ogledalo koje reflektira naše osjećaje. Dobar će čovjek već na Zemlji osjetiti raj, a loš će već ovdje osjetiti pakao...*

Ovo je jedina istina koje često nismo ni svjesni. Isto kao što

možemo pomoću ogledala vidjeti mrlju na svom licu ili odjeći, isto tako, kroz prizmu proživljenih iskustava, možemo vidjeti mrlje na svom unutrašnjem biću. Samo što fizičke mrlje brže i lakše otklonimo, dok na ovima unutrašnjima radimo manje jer se ne vide i ne ugrožavaju naš status i opći dojam, ali negdje, u svoja četiri zida, postajemo ih svjesni.

Negdje u tom vremenu, unutar četiri zida, postajemo svjesni roditeljskih ogledala. Postajemo svjesni koliko smo zapravo bili ovisni o njima. Koliko smo visoko dizali kule od ogledala, toliko su se one snažnije razbijale.

U kojem će se trenutku to dogoditi, opet ovisi samo o nama. Nekome se pak dogodi da proživi čitav svoj život u tom staklenom dvorcu, a drugi već kao mladi ljudi izađu iz tog labirinta dvostrukosti te dopuste sebi, svome biću, da negdje u vodenom odrazu ugledaju sebe i svoju dušu.

No, vjerujte mi, nigdje, ali baš nigdje ne postoji jasniji odraz doli onoga u ljubavi. Ljubav je ona koja izrađuje, stvara, udahnuje život. Ona je ta koja prima čovjeka za ruku u trenutku kada ostane sam, ona ne traži dopuštenje ni poticanje. Ona je sama svoj uzrok i posljedica. Ona je svoj odraz i ogledalo u jednom. I upravo zbog te ljubavi per se, naše najsnažnije i najvažnije životno ogledalo je naš partner/partnerica. Mogu navesti milijun razloga zašto je to tako, ali hajde da s vama podijelim onaj najvažniji razlog.

To smo "ogledalo" odabrali sami. Svojim smo očima u mnoštvu ogledala različitih boja i oblika odabrali upravo to ogledalo. A zašto? Jer nam se odraz u tom ogledalu učinio najljepšim...

I kako donosimo takvu (životno važnu) odluku? Kako odabiremo? Jednostavno znamo. I to je u istome trenu – i najdivnije i najstrašnije...

Dvije mame i dva tate

Jesi li, primjerice, ikada opazio da su naše sjene najveće u vrijeme kada sunce najjače sja? ... To vrijedi i za ljude.

Obožavam djecu. I pse. Razgalim se svaki put kada vidim pre-slatko dijete u rukama majke ili oca. Djeca su prekrasna bića. I htjeli mi to priznati ili ne, djeca su neminovno pravi odraz svojih roditelja. Ono što mi je posebno kod djece, to je njihova nesvakidašnja iskrenost. U trenutku te uspiju nasmijati do suza, ali ti mogu i dirnuti dušu kao nitko do tada.

Nedavno sam imala priliku raditi s djecom. S obzirom da se djeca lako vežu za ljude, već sam u nekoliko dana stekla prave male prijatelje željne ljubavi i pažnje. Njihove su mi okice pričale jednu dječju priču, a iz usta je nemali broj puta izlazila sasvim "odrasla" priča.

Zvučalo je otprilike ovako... Djevojčica od kojih 5 godina: *Znaš, teta, ja ti imam dvije mame i dva tate... Nadvio se upitnik nad mojom glavom. Kad sam kod tate, tamo imam još jednu mamu, a kad sam kod mame, tamo je još jedan tata. Na početku mi je bilo malo čudno, ali sam se naviknula... Moja mama kaže da sam zbog toga posebna, ali ja bih da sam kao moji prijatelji i da imam jednu mamu i tatu... i seku...*

U sekundi, oči su mi se napunile suzama, a naravno da nisam željela da to djevojčica primijeti... I dok je ona već odvrtila pažnju od mene i nestašno slagala kockice u šarenom kutku igraonice, ja sam tupo gledala u kišni oblak na zidu i razmišljala o njezinim riječima.

Čini se nestvarno, zar ne?

Putem svojih dotadašnjih iskustava i pouka koje sam u životu usvojila, već sam u sljedećem trenutku, sjedeći na plavoj strunjači i držeći u ruci snop dječjih slikovnica, otkrila. Svi se mi, kad-tad, moramo znati osloboditi te ovisničke želje da unaprijed znamo kako će se naš život odvijati. Bilo da smo djeca ili sasvim odrasli ljudi, skupa smo na istome putu, u istom vlaku koji juri nepredvidivim tračnicama. Naš vlak nema označene postaje i stajališta, nema propisanu turu ni startni broj, nema čak ni cilj... Ima samo draž putovanja. I da ne zaboravim, karta je u jednom smjeru.

Opet pomislih na djevojčicu. Sjetih se njezinih očiju. Moram priznati, u trenutku kada su mi pričale tu priču, nisu se doimale tužnima. Naprotiv. Doimale su se iznenađenima. U njezinim očima nisam vidjela strah ni tugu već samo želju, a svaka želja na svijetu rodi jednu mogućnost više. Ja doista ne znam koja je njezina prava priča, zašto su joj se roditelji rastali u tako osjetljivoj dobi za dijete, ali ono što znam je da dokle god postoji priča, postoji i pouka. Ona je tu, ona postoji, u očima svojih roditelja ona je nešto neprocjenjivo. I bilo da ima dvije mame i dva tate, za to postoji neki dobar razlog. Od Onoga Gore. Dopustit ću si tako razmišljati.

U pričama diljem svijeta postoje nesretne djevojčice. Ona zasigurno nije jedna od njih.

I Sizifov posao može imati svrhu

Kada za nešto kažemo da je *Sizifov posao*, zapravo mislimo na neki težak, uzaludan i često besmislen posao. Je li Sizif bio glup ako je uporno uz najstrmije brdo u Hadu gurao golemi kamen? Ili je pak samo bio veliki ljubitelj ekstremnog alpinizma?

Sizifov posao mi se na trenutke, slušajući pojedine roditelje, čini uzaludnim naporom, odnosno dvostrukom mukom za svakoga tko se upusti u nj. No, kako znamo da je određena borba u koju se upuštamo uzaludna, odnosno neravnopravna? Kako uspijevamo premostiti jaz između smisla i besmisla rada... I život sam je rad, zar ne? Pa kako da ga, uzimajući u obzir tu nemilosrdnu pretpostavku besmisla, *odradimo* najbolje što znamo?

Jesmo li uopće svjesni da smo sami izabrali tu složenost umjesto jednostavnosti? Sami biramo teži put i u toj "težini" vidimo smrtnog neprijatelja. Do kada i zašto?

Život je tako ustrojen pa kada nam je najteže, pred nas čak i (pre)često baca još teže zadatke, a sve kako bismo nešto naučili. No, istina je da mi ne volimo učiti. I točka. Što je onda za nas roditeljstvo? I naposljetku sam odgoj? Što za nas znači biti dijete, biti roditelj, biti član neke obitelji? Jesmo li mi u ulozi učitelja ili učenika? Svaki bi roditelj, kladim se, istog trenutka kada bih mu postavila to pitanje, uzviknuo: *Pa učitelja, naravno!* No, je li zaista tako?

Nešto me prenulo iz razmišljanja. Tako je lako upasti u zamku osrednjeg života. Tako je lako prenijeti odgovornost na nekoga drugoga ako stvari ne ispadnu onako kako smo se nadali. Sati se pretoče u dane, dani u tjedne, tjedni u godine i život počne upravljati nama.

Sizif je ekstremist. I ja mu se divim. Inače, u antičko vrijeme širile su se glasine da je jednom Sizif nadmašio samoga sebe i zahvaljujući svojoj neiscrpnj lukavštini, uspio dogurati taj kamen na vrh tog brda. Naravno, trebala je i službena potvrda Olimpa: *Jebi ga, Sizife, ali nije ti to (pravi) kamen!*

Svatko tko se barem na jedan dan okušao u nekom ekstremnom sportu zna o kojem adrenalinu govorim. S jedne strane gura taj nadljudski fizički napor, a s druge se pak nameće mentalna snaga koju ne mogu usporediti ni sa čim. Čovjek postane svjestan svojih ograničenja, ali i mogućnosti koje su mu se činile nemogućima. A sve proizlazi iz povjerenja u samoga sebe. Tako je i s djecom. Djetetu jednostavno od prvih koraka života treba usaditi povjerenje u samoga sebe. Od najranijeg djetinjstva, kada padne, tada mu se radosno kaže: *Hajde, nije to ništa! Samo naprijed!* Kada nespretno razbije tanjur i za to dobije osmijeh zahvalnosti za ono što je htjelo učiniti, kada ima poteškoća u školi u kojima treba primjećivati samo znakove razvoja i napretka...

Povjerenje je zarazno. Da bi djeca imala povjerenje u sebe, najprije moraju imati povjerenje u nas, u naše sposobnosti da budemo dobri roditelji. Moraju vjerovati u ono što im govorimo, moraju osjetiti ono dobro što im pružamo. I iako se ponekad sve skupa čini kao Sizifov posao, i iako nas ponekad surova stvarnost dovede do krajnjih granica napora, zapamtimo da ništa na ovome svijetu nije uzaludno i besmisleno. Biti roditelj zasigurno je najteži "posao" na svijetu, ali i najljepši.

Kad uspoređujemo ono što bismo htjeli biti s onime što doista jesmo, osjećamo koliko smo različiti. To je zato jer svi sanjamo o tome da budemo savršeni roditelji! Ali savršeni roditelji ne postoje, kao ni savršena djeca. I tu je sva čarolija.

POANTA ili što htjedoh reći: Budite strpljivi i jednostavni u rješavanju svojih problema. I najveći je problem na svijetu minijaturan u usporedbi s vama. Sjetite se – uvijek postoji nada na

III. DIO

EGO VS. POSAO

Ego d.o.o.

Umijeće egotripovanja

Milijunaški ego

Moguće i nemoguće

Ja-poruke

Ego d.o.o.

Dobar dan, kolegice! Primitveni ste! Dobrodošli u "Ego d.o.o." ...

Kao da je bilo jučer. Sjećam se svake, čak i najmanje pojedinosti onoga dana kada sam primitvena u firmu svojih snova. Bio je hladan listopadski dan, ali me miris zime u zraku nije omeo da prvog radnog dana ne uskočim u svoju najdražu poslovnu kombinaciju. Omiljene klasične crne hlače i tanka bijela svilena košulja odavali su ozbiljnost i profesionalnost, a crvene salonke na visoku petu i dovoljno velika, papirima ispunjena torbica odavala je spontanost i poslovnu razigranost. Bila sam zadovoljna i samouvjereni i to se vidjelo iz aviona. Jedva sam čekala da pokažem što znam. Ovo je bila moja velika prilika i nisam je htjela propustiti.

Dobar dan svima! uzviknula sam glasno i pomalo nervozno te odmah razvukla usne u zubati osmijeh. Kako to inače biva kada netko novi zakorači u vlak već stalnih putnika, čitav se vagon okrene za njim i počasti ga mnoštvom pogleda. Tako je i bilo, no nije mi ni najmanje smetalo.

Za ovo sam rođena... pomislih u sebi u trenutku kada sam namještala svoj uredski stol ispunjavajući ga malim sitnicama koje će mi radni dan učiniti ugodnijim i nadasve ljepšim. U razdoblju koje je uslijedilo nije bilo previše vremena za gubljenje; rekla bih, trebalo je odmah prionuti na posao. Iz trenutka u trenutak u meni se izmjenjivalo milijun emocija. Čas nervoza, čas opuštenost, čas potpuni strah od nepoznatog. Nekolicina nepoznatih lica i dalje je mahnito tipkala po tastaturi ili se pokušavala barem koliko-toliko snaći u snopu papira koji su ležali po stolu. Moram priznati da sam u nekoliko navrata pokušala uložiti pogled nekog od njih i razgovorom razbiti tremu koja me

umarala, ali neprestana zvonjava što mobitela, što telefona uvelike mi je odmagala.

Možda je samo takav dan, ponedjeljak je sam po sebi stresan, imat ćeš vremena razgovarati... tješila sam svoj unutarnji glas koji je od prevelike količine buke potpuno utihnuo.

Tako je i bilo... imala sam vremena za sve drugo i za sve druge osim za sebe. I tada su stvari po nekom, čini se, nepisanom pravilu krenule... nizbrdo...

U svijetu ega osmijeh je zapravo najslabije oruđe. Molim vas da to zapamtite!

Jer da sam to znala, možda bi se prvog dana, kao i dana mog odlaska, u potpisu prekida poslovne suradnje između moje malenkosti i *Ega d.o.o.* našlo manje gorčine, ljutnje i zamjerna. Možda bi tekma završila po *FairPlay* pravilima, a ovako sam imala dojam da si neprestano zabijam autogolove, netaktično i gotovo neljudski izrevoltirana od druge strane. Metaforički rečeno, možda sam izgubila tu jednu tekmu, ali nisam si mogla dopustiti da izgubim cijelo prvenstvo (ako me razumijete...). Moj život je bio u pitanju.

Tanka je granica između samouvjerenosti i arogancije. Imala sam tu čast i privilegiju surađivati sa samouvjerenim, ali i s krajnje arogantnim ljudima. Zahvalna sam na toj časti. Činjenica je da se odnos prema poslu razlikuje od čovjeka do čovjeka. Nekome od nas posao je rutina, nekome zabava. Pojedinci od posla naprave obvezu, a drugi u njemu uživaju. Netko se s poslom poistovjećuje u većoj mjeri od drugoga. A netko se jednostavno toliko "unese" u svoju poziciju moći s koje vlada da je samo pitanje kada će mu se sve odbiti o glavu baš poput bumeranga.

Osnovni uzrok tolikim razlikama leži u stavu kojim dolazimo na posao. Možda je moj stav već od početka bio potpuno pogrešan, možda je iskreni i pomalo djetinji osmijeh bio previše

za jednu tako taštu okolinu. Možda je moj početak označavao nečiji kraj. Možda, ne znam.

Taj stav je tijekom našeg odgoja i obrazovanja ugrađen u naš ego. Dakle, odnos prema poslu oslikava se u onome što su godinama u nas usađivali roditelji i okolina i što smo djelomično sami nadogradili u skladu sa svojim sklonostima.

Svjesni da postoji bezbroj takvih sličnih priča, zastanite trenutak i razmislite pate li u vašoj firmi ljudi od statusnih simbola. Ono tipa, bolji ured, bolja pozicija, pa i najzad bolje parkirno mjesto? Boje li se u vašoj firmi ljudi novog i nepoznatog? Jeste li okruženi egot(r)ipovima kojima su te stvari jako važne? I najzad, jesu li se i u vašoj firmi ljudi zaboravili smijati?!

Na kraju priče, svjesna da su uredski dani i desetosatno buljenje u crnu kutiju moja prošlost, s gorčinom u ustima i radnom knjižicom u rukama, a zatvarajući velika željezna vrata za sobom, začujem svoj tihi glas...

Dobar dan, kolegice! Dobro došli u "Ego d.o.o." Ovdje vladaju igre ega. Molim vas, vežite se, vožnja će biti jako opasna...

Umijeće egotripovanja

Što je dobar čovjek no učitelj lošeg čovjeka? Što je loš čovjek no posao dobrog čovjeka? Ako ovo ne razumijete, izgubit ćete sebe, bez obzira koliko bili inteligentni. To je velika tajna.

Lao Tzu

Prije nego zaigramo bilo kakvu igru, moramo naučiti njezina pravila. Kada smo bili djeca, često smo izmišljali igre. Dakako, sve je bilo djetinje i bezazleno. A danas?! Usudim se reći, krajnje je opasno i mogli biste završiti iza rešetaka...

Nikada nisam naučila igrati šah. Ni ne želim. Šahovska pravila su mi glupa i nerijetko imaju tendenciju uzdići ego do neslučenih visina. Šahovska ploča. Osam crnih i osam bijelih pješaka. Četiri topa, po dva crna i bijela. Četiri konja pored topova, a lovci do njih kojih je također četiri. Tu su i kraljice, crna kraljica ide na crno polje, a bijela na bijelo polje. Kralj je, dakako, osnovna figura, a osnovni cilj igre je da matiramo protivnika ili da ga prisilimo na remi.

Zbunjujuće, glupo, šovinstički, rasistički...

Utjecaj ega na sve aspekte našeg života izuzetno je velik. Usudujem se čak reći da je ego postao ključni "igrač" u našoj svakodnevnici. Na taj smo način postali vrlo ranjivi i osjetljivi na sve moguće utjecaje iz okoline. To su, naravno, vidjele i prepoznale velike kompanije, ali i mediji. Mediji su ti koji koriste upravo ego da bi utjecali na svoju publiku, te na taj način formirali javno mnijenje, upravljali potrošačima, stvorili nove potrebe, a sve u svoju korist i za svoj interes. Osim toga, manipulacije egom koriste i politički vođe kako bi upravljali biračkim

tijelom i vodili svoje građane u željenom smjeru. Ego koriste i naši šefovi, nadređeni i kolege koji misle da znaju bolje. Oni nas prečesto guraju na svoju stranu kolosijeka, a da i sami ne znaju kamo te tračnice vode.

U ovakvim pričama, odnosno stvarnim životnim situacijama stvari su više naznačene nego izrečene. Dovoljno je reći: *Tako je, kako je. Pomirimo se s time. Moooooolim?! Ne želim, vrišti glas u meni...*

Struktura ovakvih priča je takva da otkriva čitav jedan uzorak prema kojemu se možemo suočiti sa stvarnim svijetom u kojemu živimo.

Naime, postoje studije koje su dokazale da ovisnost o kompjutoru i internetu mijenja ljudski mozak. A što tek čini ego?! Takvi ovisnici nazivaju se *gejmeri* i htjeli-ne htjeli neminovno svakoga dana sve više i više isisavaju iz sebe sve aspekte ljudskosti i pretvaraju se u male željezne robote. Nakon kontakta s njima i sami smo depresivni, demoralizirani i nadasve umorni. Gejmeri znaju koja je njihova prava moć. Znaju da im njihov ego jednostavno ne bi dozvolio da se tek tako odreknu svog umijeća, svog drugog Ja.

Od samih početaka ljudski je život načinjen tako da je potreba za vladanjem i moći inherentni dio svake ličnosti. Često puta sam se znala zapitati rađaju li se ljudi kao vođe ili to nauče tijekom vremena i situacija koje život postavi pred njih. Dan nakon što sam pročitala Frommovu knjigu *Umijeće ljubavi*, pomislih kako zasigurno postoji i umijeće egotripovanja, samo smo pretašti i premaliciozni da bismo si priznali kako bismo takvo što željeli naučiti. Ego je stoga ad hoc našao načine kako da se uvuče pod kožu i zatruje nam stanice svojim neizlječivim virusom.

Bit ću iskrena i priznati da bih voljela da sam, prije nego sam zakoračila u stvarni svijet odraslih, naučila neke osnovne za-

kone i pravila egotripovanja. A ovako sam, jebi ga, morala učiti u hodu, što me itekako koštalo dragocjenog vremena, živaca i strpljenja.

Vratimo se na priču iz prethodnog poglavlja. Dani su prolazili. Svoj sam posao počela doživljavati kao zbir crnih i bijelih polja na šahovskoj ploči. Svaki je dan bio priča za sebe i svakoga je dana trebalo iznova učiti i prepoznati skrivene poruke onih koji su ih ispisivali nevidljivom tintom.

Oni su bili moji neprijatelji i učitelji u jednom. Učili su me posve novom načinu ponašanja od onoga kakva sam bila. U kratkom vremenu moje radno mjesto je postalo bojište na kojem sam morala redovito laštiti svoje oružje i biti spremna svakog trenutka na napad iz tame. Na početku mi je bilo izrazito teško, bol koju sam osjećala u predjelu trbuha bila je nalik onoj kao da pojedete kamen pa vam on, onako trom i hladan, čuči na dnu trbuha i ne da vam disati. O stresu da i ne govorim. Upijajući glasove kojima sam bila okružena, i moj se glas s vremenom promijenio. Postao je dublji, hladniji, bezosjećajniji. Rečenice su bile kratke i koncizne, stav hladan i indisponiran. Animozitet koji se javljao prema ljudima mogao se rezati nožem, a jedino na čemu je trebalo raditi bio je uspjeh. I to onaj financijski. U tom svijetu ništa nije vrijedilo osim para. Tih čarobnih nulica ispisanih na bijelom papiru. Svaki je potpisani ugovor bio i ugovor s vragom, a cijena bi vam rasla usporedno s debelim bezličnim nulama...

Naravno, željela sam vrijediti...

Nekoliko mjeseci kasnije pretvorila sam se u pravu malu umjetnicu egotripovanja. Sastanke sam obavljala *bez po' muke*, moć uvjeravanja bila je na visokoj razini, a sve problemčice vješto bih prebacivala na mlađu asistenticu. Naravno, bilo kakva nepotrebna ljudska komunikacija začinjena osmijehom nije dolazila u obzir, osim kada bi ista bila upućena potencijalnom klijentu.

Nikada neću zaboraviti te dane i ljude. A sigurna sam da i oni neće zaboraviti mene...

I znate što? Jednom me prilikom jedna prijateljica pitala: *I, je li vrijedilo?! znajući moju priču. Bez ijedne sekunde razmišljanja kao iz topa sam joj odgovorila: Da, vrijedilo je.*

Svaka minuta čekanja koja je trajala kao vječnost, svaka nespavana noć u iščekivanju jutra i ranog sastanka, svaki mrki pogled kolegice iz kuta i, na kraju, svaki neismijani osmijeh, vrijedilo je... vodilo me nečemu.

Čemu? Meni samoj.

Duboko vjerujem da se svakome od nas događaju iste stvari i iste lekcije samo drugačije ispričane i drugačije upakirane. Vjerujem da smo svi u isto vrijeme i učitelji i učenici, a kako vrijeme prolazi i kako sazrijevamo, uspijevamo koliko-toliko premostiti razliku između jednog i drugog. To je naš zadatak, naše umijeće.

Divno je biti naivan. Ali ne i glup. Ne dopustite si taj luksuz. I ako vam netko kaže da se ljudskost ne isplati, ne libite se razuvjeriti ga... Najljepša je stvar na svijetu otići s osmijehom na usnama.

Svijet se mijenja, a s njime se trebaju mijenjati i ljudi. Oni koji se ne uspiju prilagoditi neće moći opstati. Dokaz je Don Quijote.

Don Quijote nasrće na vjetrenjače uvjeren da su posrijedi krakati gorostasi, a onda, dignut u zrak zajedno s bojnim kljušetom Rocinantom i survan na tlo, objašnjava Sanchu Panzi da je čarobnjak Freston pretvorio divove u mlinove samo da mu otme slavu pobjede. Pojam "borba s vjetrenjačama" označava borbu koja je uzaludna i besmislena. Vodite li vi takve borbe?

Postoje li u vašem životu vjetrenjače?!

Milijunaški ego

Autobiografija najpoznatijeg američkog kockara Amarilla Slima priča jednu sasvim zanimljivu životnu priču...

Poznat je kao Amarillo Slim i proglašen je najvećim svjetskim kockarom. Taj Teksasčanin koji je preminuo prošle godine, ispričao je svoju životnu priču u autobiografiji *Amarillo Slim u svijetu debelih ljudi*.

Naslonjen u stolici s kaubojskim čizmama i prepoznatljivim Stetson šeširom na glavi, Amarillo Slim naručuje kavu i počinje priču o svom kockarskom životu. Rođen je u gradu Amarillo u Teksasu. *U ovom gradu broj stanovnika se ne mijenja već 30 godina. Uvijek se događaju iste stvari – neka žena ostane trudna, neki čovjek napusti grad. Sve je uvijek isto. Međutim, to nije prava istina!* tvrdi Teksasčanin.

Amarillo Slim, koji kaže da je građen kao *teksaška čačkalica*, voli preuveličavati, ali kune se da su sve priče iz njegove nove knjige istinite. Koautor Greg Dinkin, stručnjak za kockanje i kolumnist u časopisu *Igrači karata*, kaže da je Slim rođeni natjecatelj: *On radije ide na milijunaše nego na nekog tko živi od obične plaće. A milijunaši imaju veliki ego. Slim ima svoj način na koji se igra s ljudskim egom, pa tražeći njihove slabosti uvijek ih navede da se – klade.*

Slim je jednom dobio tisuće dolara od legendarnog igrača bilijara Minnesote Fatsa nakon što ga je izazvao da igraju partiju bilijara koju je odigrao s drškom od – metle. Jednom je uputio izazov *country* pjevaču Willieju Nelsonu da igraju domino. Svom prijatelju, vlasniku niza otmjenih kockarnica-hotela u Las Vegasu, Steveu Wynnu, rekao je da on može pobijediti pozna-

toga glazbenika u igri u kojoj je Nelson zaista dobar: *Rekao sam – mene ne može nijedan prebirač po gitari pobijediti. Znao sam da će Steve otrčati i ispričati to Willieju. Tako je došlo do meča. Postavili su nas na sredinu kockarnice, televizija je sve prenosila i ja sam Willieju ponudio okladu za lijepu svotu novaca. Osjećao sam da je to dobro za njega, ali on nije imao taj osjećaj.*

Willieja su – kasnije se pokazalo – s pravom mučili loši osjećaji. Partija domina koštala ga je – 300.000 dolara. Od profesionalnog tenisača Bobbyja Riggsa Slim je dobio 10.000 dolara nakon što ga je pobijedio u partiji stolnog tenisa, u kojoj je umjesto reketa koristio – tavu! Kao sudionik Svjetskog prvenstva u pokeru Slim kaže da je kartao s dvojicom američkih predsjednika – Johnsonom i Nixonom, a jednom je igrao i s kolumbijskim trgovcem drogama – Pablom Escobarom.

Slim isto tako kaže da u nekim igrama dobiva, u drugima gubi, ali da zna kada treba stati, kada treba prestati gubiti i odustati od daljnjeg igranja. Koliko je najviše zaradio u pojedinačnoj igri? *Od jednog sam lokalca, odavde iz Amarilla, dobio milijun i 700 tisuća dolara.*

Slim, međutim, kaže da je za kockara novac samo način da nastavlja pobjeđivati, a Greg Dinkin dodaje da Amarillo Slim nije klasični tip kockara: *Kockar je po prirodi gubitnik, a Amarillo Slim je natjecatelj. Ono što ljudi ne znaju o njemu jest to da je on inteligentna osoba. Ljudi obično u njemu vide jedino čovjeka koji se na teksaški narodnjački način odnosi prema drugima.*

Slim je do dana dvoje smrti živio sa svojom ženom u Teksasu na jednom od svoja tri ranča. Odande je upravljao svojim malim carstvom pizzerija i slastičarnica te restorana brze ishrane. Greg Dinkin tvrdi da je Slimova životna priča prenesena u autobiografiji – vrlo moralna: *Moralna poruka ove knjige glasi – ukoliko živiš od vlastite pameti i razumiješ ljudsku prirodu, možeš živjeti nevjerojatan život. Ovdje je riječ o čovjeku koji nikada nije imao posao, koji je proputovao cijeli svijet, stekao međunarodnu slavu,*

koji je multi-milijunaš i koji zaista nije radio nijedan dan u svom životu (Glas Amerike © 2013.).

Sasvim slučajno jednoga sam dana, pregledavajući nekakve članke na internetu (tekst skinut s portala Glas Amerike © 2013., op. a.), naletjela na ovu priču – priču o gospodinu Amarillu. U prvi mah učinila mi se izrazito smiješnom, čak i izmišljenom, kao da je netko napisao scenarij za novi holivudski *blockbuster*. No, ovo nije izmišljena priča već stvarni život jednog Teksasašanina, pomislih.

Slimmova me priča navela da se zapitam nekoliko stvari. Prvo, koliko daleko sežu ljudske predrasude? Drugo, kolika je čovjekova mašta i hrabrost da proživi svoj život na jedan ovako krajnje opasan, a opet zabavan način? I treće, je li zločin iskorištiti ego *velikih faca* u igri koja, po svemu sudeći, nema pravila?

O predrasudama ipak ne bih ovoga puta, o njima se da raspravljati upravo toliko koliko traje ljudska glupost, a ona je vječna. O mašti i hrabrosti bih rekla to da sam iskreno fascinirana koliko je čovjek imao petlju zaigrati jednu tako opasnu igru, a da u svemu tome nije zaboravio i dobro se zabavljati. Neki bi skeptici rekli: *Ma on je jedan na milijun...* No, zar je zaista tako? Zašto smo toliko negativni kada su u pitanju mašta i hrabrost? Priliči li ona samo djeci i luđacima? Bi li nam život bio vedriji i nadasve veseliji kada bismo poslu kojim se bavimo pristupali malo ležernije i opuštenije? Zašto smo morali dogurati do toga da nas ego čini hladnim strojevima svakodnevice?

Morali smo i to je tako. A sada, kada smo to osvijestili, vrijeme je da *okušamo sreću*. Možda smo i mi, a da to i ne znamo, upravo jedan od tih *milijun*. Možda ćemo, ako otpustimo kočnice, napokon uživati u vožnji i pogledu izvan okvira. Ma zapravo, garantiram vam da hoćemo. *Možda* nije moj izbor.

I da se vratim na zadnju stvar o priči, a tiče se zločina, ako je ovdje uopće i riječ o zločinu. Konkretno: *Nitko nije kriv dok mu*

se ne dokaže suprotno, tvrdi članak Ustava. Možete se složiti s time, a i ne morate. Ali jedno je kristalno jasno i zrcali se u citatu koji slijedi...

A milijunaši imaju veliki ego. Slim ima svoj način na koji se igra s ljudskim egom, pa tražeći njihove slabosti uvijek ih navede da se – klade.

Moralna poruka glasi – ukoliko živiš od vlastite pameti i razumiješ ljudsku prirodu, možeš živjeti nevjerojatan život. Ovdje je riječ o čovjeku koji nikada nije imao posao, koji je proputovao cijeli svijet, stekao međunarodnu slavu, koji je multi-milijunaš i koji zaista nije radio nijedan dan u svom životu.

Moguće i nemoguće

Vjerujem da ste čuli za izraz *gordijski čvor*. I uvijek se nekako, kada razmišljam o mogućim i nemogućim stvarima koje nas prate kroz život, vratim tim legendama iz daleke prošlosti.

Legenda kaže da je u frigijskom gradu Gordiji postojao vrlo zapetljan čvor što ga je frigijski kralj Gordije zapetljao i privezao na jaram uz rudo svojih kola. Vjerovalo se da će onaj tko ga raspetlja zavladati svijetom. Prema legendi, enigmu je riješio Aleksandar Veliki koji je prvo pokušao naći neki kraj užeta, no kada je uvidio da je to nemoguće, jednostavno je presjekao čvor mačem.

Koliko bih nemogućih stvari u životu lakše riješila da sam imala mač Aleksandra Velikog. Nasmijah se u trenutku dok sam čitala ovu legendu. No, šalu na stranu. Činjenica je da život pred nas svakodnevno postavlja moguće i nemoguće stvari i situacije. Ponekad se pred ono što nam se činilo mogućim postavi bezbroj zapreka i najednom postane nedodirljivo i nemoguće. No, kako znamo da je nešto moguće, a nešto nemoguće? Koji nas faktori X navedu da odustanemo od (ne)mogućeg prije nego i pokušamo?

Ne znam varam li se ako kažem da je za kroničnu navalu upitnika u našoj glavi kriv upravo on – gospodin E. Stari mudraci s Istoka kažu da ne postoji dobro i loše, moguće i nemoguće. Sve je jednostavno savršeno. Svaka dualnost, pa tako i dobro-loše, samo je posljedica razmišljanja i djelovanja našeg ega.

Na svijetu postoji toliko ljudskih priča i sudbina koje su dokazale kako zapravo ništa nije nemoguće. Ovo su jedne od njih...

Životna priča Stevieja Wondera krajnje je nadahnjujuća. Á propos, pao mi je na pamet jer sam tijekom posljednja 24 sata čak tri puta sasvim slučajno (ili ne) začula njegovu pjesmu *I*

just called to say I love you... Stevie Wonder je, kako svi dobro znamo, poznat i talentiran glazbenik koji je slijep od djetinjstva. Koliki je to hendikep, možemo samo nagađati, no da ga je taj isti hendikep spriječio da ostvari svoje snove – i nije. Stevie je, osim kao glazbenik, poznat i kao borac za ljudska prava. Godine 1980. uključio se u kampanju kako bi se postiglo da se rođendan Martina Luthera Kinga u Americi slavi kao praznik, a godine 2009. izabran je za UN-ova poslanika mira. Dakle, pored vrhunske glazbene karijere, Stevie je pokazao kako može biti uspješan i na drugim poljima u životu.

Ne mogu, a da ne spomenem i slavnu Oprah Winfrey. Iako se prema nekim procjenama smatra najutjecajnijom ženom na svijetu, njezina je životna priča započela sve samo ne “utjecajno”. Oprah se rodila u siromašnom ruralnom dijelu Mississippija sa samohranom majkom tinejdžericom. Silovana je u dobi od 9. i kasnije, do 14. godine kada je zatrudnjela, međutim dijete je umrlo kao novorođenče. Nakon traumatičnog djetinjstva započela je novi život s čovjekom kojeg je nazivala ocem, a već u srednjoj školi počela je voditi večernje vijesti. Možda je upravo zbog svoje “priče” tijekom vremena počela s vođenjem emisija u kojima je primijenila malo drugačiji pristup koji se pokazao kao itekakav pogodak, a koji je pomogao tada običnim ljudima da dođu pred svjetla pozornice i ispričaju svoju priču.

Jedan “običan” čovjek priča svoju neobičnu priču. A priča je posebno velika. Onaj za kojeg odgovorno tvrdim da je zasigurno svojom pojavom i pričom nadahnuo milijune ljudi širom svijeta, uključujući i mene, dakako je Nick Vujičić. Da, priznajem, pomalo subjektivno pristupam njegovoj priči. Možda zato što je toliko emotivna i ljudska. A možda i zato jer sam Nicka imala priliku upoznati na jednom od njegovih nastupa gdje sam, iskreno govoreći, ostala zatečena količinom pozitivne energije koja se raspršuje iz tako malenog tijela, a nevjerojatno velike duše.

Zamislite da ste rođeni bez ruku. Bez ruku koje biste obavili oko prijatelja – bez ruku kojima možete zagrliti one koje volite – bez

prstiju kojima možete osjetiti dodir – bez načina da podignete ili nosite stvari. Koliko bi vam život bio teži da živite bez ruku? No, što je s nogama? Zamislite da umjesto ruku nemate noge. Ne možete plesati, hodati, trčati ili čak stajati. Sada spojite te dvije priče... nemate ruke i nemate noge. Što biste učinili? Kako bi to utjecalo na vaš svakodnevni život? kaže Nick (izvor www.nickvujcic.hr).

Nick se tijekom djetinjstva i odrastanja nije suočavao samo s tipičnim školskim i adolescentskim izazovima, on se također borio s depresijom i usamljenošću. No, to ga nije spriječilo da ne odustane. Nick je diplomirao na dva fakulteta. Danas, kao tridesetjednogodišnjak, putuje u ulozi motivacijskoga govornika diljem svijeta, a odnedavno uživa u najvažnijoj ulozi u svome životu – ulozi oca.

Ovaj je čovjek cijelome svijetu dokazao da riječ NEMOGUĆE ne postoji i time začepio usta svima onima koji zatvaraju oči pred izazovima života. Vjerujem da je Nick za svoje *moгуće* platio visoku cijenu, ali opet, koja je cijena previsoka kada su u pitanju ljudski život i sreća...

Nisu bile potrebne ni legende, ni priče, ni slavne autobiografije poznatih koji su uspjeli ostvariti nemoguće da bih shvatila kako stvari stoje. Kažem vam...

Sanjajte veliko.

Riskirajte ponekad.

Recite NE onda kada to mislite i osjećate! Želite si dobro i budite pretenciozno zaljubljeni u sebe. Recite otvoreno i jednostavno baš ono što vam je na umu. Moglo bi vas iznenaditi koliko će puta upravo takav pristup naići na plodno tlo. Mislite i djelujte u skladu sa svojim unutarnjim bićem. Slušajte svoju intuiciju. Nećete moći vjerovati kamo će vas odvesti. Budite sami s vremena na vrijeme i osjetite kako vam duša diše.

Zapamtite, ponekad je dobro *usuditi se*. Ponekad nemate što izgubiti. Osim ega, na svu sreću.

Ja-poruke

Programiraju nas cijeli život. I navikavaju nas da su određene stvari “normalne”. Kako odrastamo, tako i gubimo mogućnost razlučivanja “normalnog” od “nenormalnog”. Gubimo mogućnost odvojiti sebe od drugih. Slušamo druge, ali ne i sami sebe.

Poznajem mnogo ljudi koji ne znaju biti sami. Kao da se boje te neugodne tišine koja će ih preplaviti onoga trenutka kada isključe sve glasove i odluče samo postojati. I priznajem, nije to nimalo lako. Samoća je gadna stvar. U samoći shvatiš sve, kao da ti samoća priča priču tvoga života, a na tebi je da slušaš i zapisuješ. Samoća daje toliko odgovora, ona vas diže u neslućene visine, ali i spušta na tlo, skoro da udarite glavom o pod. To boli, znam.

Za svaku preobrazbu i mogućnost našeg osobnog rasta s vremena na vrijeme je bitno “konzimirati” samoću kako bismo čuli svoje *Ja-poruke*. Preporučujem da si nabavite jednu čistu bilježnicu u koju ćete upisivati svoje *Ja-poruke*. Meni je vrijeme da si nabavim novu, ova stara se ispunila do posljednje stranice...

Ja želim

Ja vidim

Ja razumijem

Ja prihvaćam

Ja odlučujem

Ja djelujem

Ja živim

- naučiti. Ego je stoga ad hoc našao načine kako da se uvuče pod kožu i zatruje nam stanice svojim neizlječivim virusom.
- Divno je biti naivan. Ali ne i glup. Ne dopustite si taj luksuz. I ako vam netko kaže da se ljudskost ne isplati, ne libite se razuvjeriti ga... Najljepša je stvar na svijetu otići s osmijehom na usnama.
- Stari mudraci s Istoka kažu da ne postoji dobro i loše, moguće i nemoguće. Sve je jednostavno savršeno. Svaka dualnost, pa tako i dobro-loše, samo je posljedica razmišljanja i djelovanja našeg ega.
- Sanjajte veliko. Riskirajte ponekad.
- Recite NE onda kada to mislite i osjećate! Želite si dobro i budite pretenciozno zaljubljeni u sebe. Recite otvoreno i jednostavno baš ono što vam je na umu. Moglo bi vas iznenaditi koliko će puta upravo takav pristup naići na plodno tlo.
- Za svaku preobrazbu i mogućnost našeg osobnost rasta s vremena na vrijeme je bitno "konzimirati" samoću kako bismo čuli svoje Ja-poruke. Preporučujem da si nabavite jednu čistu bilježnicu u koju ćete upisivati svoje Ja-poruke.

IV. DIO

EGO VS. LJUBAV

A gdje je... ljubav?!

Za vezu je (ne)potrebno troje

Ekstatično zadovoljstvo gospodina Ega

Ego mazo i ego sado

Na vjenčanju s gospodinom Egom

Misterij ljubavi

A gdje je... ljubav?!

Dobar dan. Oprostite, jesam li na pravoj adresi?! Moje ime je Ingrid. – Dobar dan, Ingrid. Moje ime je gospođa Ljubav. Oprosti ako me nisi našla od prve. Zna potrajati. No, bitno je da si sada ovdje. Dobro mi došla. Uđi. Slobodno se smjesti. Začas ćemo krenuti...

Začas je potrajalo neko vrijeme, ali upravo toliko da provrtim film o tome na koliko sam adresa morala zalutati prije nego sam je napokon pronašla. Gospođu Ljubav. Sjećam se kao da je bilo jučer, a bilo je daaaaavno...

Adresa prva. Vrata mi je otvorio pomalo otkačeni starac. Na prvu mi je djelovao bezbrižno i luckasto. Kao da ga ne more nikakve brige i kao da nema nikakvih zemaljskih problema. Iako je starčičevo lice odavalo pozne godine, iako su se na njegovim rukama mogli očitati desetci i desetci besanih noći, ipak je na neki sebi svojstven način djelovao kao mladić u punoj snazi. Još uvijek željan ljubavi i provoda, željan života i žena. Željan svega. Kao da je tek jučer odletio iz roditeljskoga gnijezda i kao da njegov život tek počinje.

Starčić podrazumijeva ljubav – ludu, otkačenu, bezrezervnu, onu ljubav koja živi od danas do sutra. Onu koja ne poznaje pravila niti granice. Ruši sve pred sobom. Ne libi se ni ubiti ako je potrebno. Ta ljubav pije, puši. Drogira se. Hedonistička je. Bezgranična. Opsesivna i kompulzivna. Ta je ljubav autodestruktivna. Patetična i sarkastična u isto vrijeme. Toj je ljubavi tragedija drugo ime. Ona se hrani dušom zaljubljenika. Ona ih povlači u svoj vrtlog strasti. Ona ih ne uči ljubavi već požudi. Takva ljubav umire sama. U nekom tihom, zabačenom kutku svijeta. Ostavljena od svijetu. Izmučena od tragičnih scena

romanesknih antijunaka. Nakon takve ljubavi ostaju vidljivi tjelesni ožiljci. Tek toliko da nas podsjetite kolika je bila cijena ove "ljubavi"...

Nekoliko godina kasnije.

Adresa druga. Iznenadnih se licu koje mi je otvorilo. To je bilo lice djeteta odjeveno u elegantnog mladića. Lice je djelovalo blago i istovremeno previše ozbiljno. Lice pravilnih crta, blještavo bijelih zubi i modroplavih očiju. *Dijete bez djetinjeg pogleda*, pomislih. Dijete bez proživljenog djetinjstva. Bačeno u veliki svijet, a posvojeno od strane frigidne udavače. Kolike su šanse da takvo dijete ikada odraste?! Kakva životna ironija, kakav apsurd. Dijete igra igru odrasloga čovjeka. Kalkulira, dijeli si unaprijed izabrane karte jer ne voli iznenađenja. I nikako ne voli gubiti. Zato igra na sigurno. Okruženo je ljudima, a istovremeno tako usamljeno. Zna vladati svojim teritorijem, a tuđe ni ne posjećuje. *Preriskantno je*, misli. I upravo je to njegova osuda. Previše misli, a premalo osjeća...

Dijete podrazumijeva ljubav – točnije, njezinu moć. Sve negativne strane ljubavne moći kao što su kontrola, želja za vladanjem, želja za posjedovanjem. Takva ljubav je racionalna, pragmatična. Ne izlazi iz okvira svojih samonametnutih ljubavnih pravila. Kulturna je i strogo distancirana. Ona želi primiti više nego što i sama može dati. Ljubavi pristupa na sasvim praktičan način, slično kao ugovoru u kojemu postoje članci i klauzule kojih se strogo treba držati. U njoj su sadržane skrivene poruke poput narcisoidnog osmijeha i darovanih igračaka. Ova ljubav živi za moć, igra se samo kada to ona želi, a igračke su joj drugi ljudi. Dijete nesretnog pogleda prerušeno u odraslog muškarca druga je ljubav koju sam upoznala. Nakon ovakve ljubavi ostaju ožiljci na duši. Oni najgori. Nevidljivi, a tako jebeno bolni. Urezani tako duboko da ćeš ih nositi sa sobom do kraja života. Nakon ovakve ljubavi ili doživiš potpuni preobražaj ili potoneš skupa s njom. Treće ne postoji.

... zaredalo se još nekoliko adresa. Na nekima od njih znalo se dogoditi da nitko nije otvorio, negdje sam pak u onome trenutku u kojem sam trebala pokucati i pričekati da vidim tko će mi otvoriti, okrenula glavu i mahnito počela trčati. Kao da me naganjao sam vrag. I dan danas zahvaljujem svojoj intuiciji na tome. Istina je da neke adrese nikada nisam uspjela pronaći. Kao da ni ne postoje.

Adresa treća... odlučila sam ne pričati vam o njoj. Samo ću vam reći da sam na pravoj adresi i da uživam cijelim svojim bićem. I da je, kako to priliči zaljubljenoj ženi – ljubomorno čuvam za sebe.

A na kojoj ste vi ljubavnoj adresi?!

Za vezu je (ne)potrebno troje

Ljubav, vjernost, vjera i pravda otišli su na spavanje; kada se probude, na svijetu će sve biti bolje.

Nizozemska poslovice

Prije nego započnem bilo kakvu priču o ljubavi, moram vam reći da mi je ovo poglavlje intelektualno i iskustveno bilo najizazovnije. S jedne strane zbog toga jer je tema *Ego vs. Ljubav* sama po sebi teška i iscrpna, a s druge strane jer sam, iznoseći brojne teze o ljubavi, nesvjesno “ubijala” nepopravljivog romantičara koji je tiho čučao u malom predjelu moje ženske duše i čekao svoju romantičnu šansu za ljubav...

On je, kao i ja, pobornik teze: *Jedan partner za cijeli život*, ali realno govoreći, mislim da to nije istina i da to nama (kada kažem nama, mislim na ljudski rod) nije prirodno. Nažalost.

Uvjerenja sam da priroda nama nije dala tu (bit ću slobodna nazvati je vrlinom) vrlinu jedinstvene monogamnosti i ljubavi za čitav život. Dakle, monogamija, odnosno san o vječnoj ljubavi bez varanja partnera u praksi sve manje funkcionira. Gola istina. Barem kada je riječ o ljudima. Moram to prihvatiti i točka. Ili ne moram?!

Za razliku od ljudi, u životinjskom svijetu, koliko se god čovjek trudio nametati svoja pravila, monogamija još uvijek postoji. Naprotiv, neke životinjske vrste koje su po prirodi poligamne prkose prirodi i vežu se na doživotnu ljubav samo s jednim partnerom. Primjerice, rode. Ista je priča i s pingvinima. Svatko tko je imao priliku vidjeti pingvine uživo može se složiti kako su to presmiješna bića. U proljeće se na jednome mjestu okuplja na

tisuće mužjaka i onda čekaju dolazak ženki. Kada ženke stignu, počinje prava graja i lupanje krilima. Upoznaju se i izabiru srodnu dušu, a veza može potrajati čitav život.

Danas se mladi sve manje druže u četiri oka, a sve više na internetu. Rezultat – osamljenost. Pingvini nemaju tih problema. Ili još nisu stigli otkriti čari društvenih mreža. No, šalu na stranu. Čudno je kako su ljudi zapravo najveće životinje. I vukovima veze dobro idu. Štoviše, upravo instinktivni životi vukova uključuju lojalnost i doživotne veze povjerenja i vjernosti.

Vjernost očito spada među one ljudske snove koji se uvijek iznova i iznova ponavljaju, a koji su tako rijetko ostvarivi. No, što je vjernost i kakve veze ona ima s ljubavi? Ona je ta tanka nevidljiva nit, potpora nježnom materijalu od koga se sastoji ljubav. Njezini osjećaji i raspoloženja osjetljivi su poput dječje kože. Samo ona uspijeva povezati sve šarene boje ljubavi u jednu sliku.

Pitam se je li vjernost obična zabluda?! Uči li se vjernost i koliko joj je cijena?

Opet mi se na trenutke čini da otvaram Pandorinu kutiju, jer sve ono što imam za reći neminovno priziva gospodina koji stoji sa strane i sve tiho promatra. Riječ je, naravno, o gospodinu Egu koji je posebno raspoložen za ljubavne igrice.

Temelji vjernosti uče se još u djetinjstvu. Odrasli smo u kulturološkoj okolini gdje je veza majka-dijete neizmjerljivo jaka. Iz takvog se prisnog odnosa javlja jaka želja da taj odnos potraje zauvijek. Nemali broj puta zna se dogoditi da se kod djeteta već u ranim godinama života javlja neki oblik ljubomore, a sve iz jednog jedinog razloga – nekoga zaista želimo samo za sebe. Ljubomora je, dakle, mogli bismo pomisliti, druga strana vjernosti. I dok vjernost tu bliskost suptilno želi sačuvati zauvijek, ljubomora je ta koja “brani” tu bliskost ne dopuštajući nikome da se približi, ne puštajući trećega ni blizu.

Jesu li vjernost i ljubomora dvije strane iste medalje? Obje su posljedica zahtjeva za isključivom blizinom i vlasništvom što ga u načelu beba postavlja majci, ali i onaj koji voli postavlja ga svom intimnom partneru. Bojimo se da ćemo izgubiti osobu koju volimo ako je budemo dijelili s drugima. Ali zašto se vjernost podrazumijeva?

Zato, rekli bi neki. Jer je to jednostavno tako. I jest. Jednostavno je. U onim slučajevima kada ljubav buja, ona je tada samopodrazumijevajući rezultat ljubavi. Mladi parovi koji su ljudi jedno za drugim, u tom euforičnom razdoblju lude zanesenosti često nazvane *zaljubljenost*, lako izgovaraju riječi poput... *Nikada te neću ostaviti... Želim s tobom provesti čitav svoj život... Ti si cijeli moj svijet... Ne mogu zamisliti svoj život bez tebe...*

No, što se događa nakon zaljubljenosti? Monogamija ili pak stereogamija? Ima li prava monogamna ljubav ikakvu budućnost spram nje?

Vjerujem da ima. Isto kao i vjernost kao produžena ruka ljubavi. Zapravo je sve stvar našeg osobnog izbora. I stava, dakako. Često puta ovo zvuči kao floskula, ali zapitajmo se – zar nije stvarno tako? Pogledajmo oko sebe. Ljudi nam pričaju priče, njihovi nam životi daju odgovore, njihova nam lica otkrivaju boje ljubavi... Neki su ljudi nesretni i čitav svoj život provedu tragajući za pravim/pravom, neki od nas “upecaju” pravu ljubav već u svojim mladim godinama i ona potraje čitav život, neki imaju veliko srce (tako barem kažu) pa u svom životu stvarno vole i po nekoliko puta, a neki ljudsku ljubav zamijene nekom drugom vrstom ljubavi... Sve je na nama i našim izborima. I pokojoj dozi sreće koja nas prati kroz život.

No, ono u što sam sigurna, bez obzira na izbore koje činimo, to je da svi želimo biti voljeni i nitko stvarno ne želi provesti svoj život bez ljubavi. I bez obzira kolike žrtve ona tražila, bez obzira koliko nas puta razočarala i bez obzira koliko smo puta zbog nje ispali najveća budala na svijetu, još uvijek nas nije prestala

intrigirati. I to je njezina prava čarolija. Pitanje je samo vodi li nas ta čarolija u pakao ili raj?!

Realno, pakao i raj imaju isto lice. Ovisno o tome u kojem se trenutku nađu na cesti života svakog ljudskog bića.

Ekstatično zadovoljstvo gospodina Ega

Ekstaza ili istupanje (od grč. έκστασις ekstasis – stajati vani, izaći, biti izvan) stanje je u kojem dominira doživljaj natprirodnog zanos, osjećaj beskrajne radosti i blaženstva, najviši stupanj ushićenosti u kojem čovjek kao da izlazi iz sebe samog, gubi svijest o svom osobnom Ja i stapa se s apsolutnim. Izvor wikipedia.org/wiki/Ekstaza

Je li vam poznat onaj osjećaj čiste ekstaze, zadovoljstva i apsolutne ugone?! Postoji li išta zavodljivije i erotičnije na ovome svijetu? Vjerujem da ne! E pa, bilo da je povezan sa strastvenim seksom, slobodnim skakanjem s litice ili samo komadićem čokolade koji se topi na jeziku, taj doživljaj nadljudskog zanos svi smo barem jednom u životu imali priliku doživjeti, odnosno okusiti. I od tada neprestano se vraćamo tom osjećaju. Obilje, dragost, ushit, euforija, strast, zanos, naslada, ponesenost, užitak, slast, sreća, oduševljenje, ekstaza... Kako god ga nazivali, bitan je onaj osjećaj koji budi u nama...

Što je to u nama što nas instinktivno vuče kratkotrajnom osjećaju zadovoljstva? Ima li taj osjećaj uvijek indirektno veze s ljubavlju?!

Ljubav je tema o kojoj se i danas najviše piše, razgovara i spekulira. Od Shakespeareova *Romea i Julije* do *Pedeset nijansi sive*, od *Ptice umiru pjevajući* do *Seksa i grada*, od Robićeve *Samo jednom se ljubi* do TBF-ova *Veseljka*, čini se da su romantične veze jednako zanimljive u svakoj epohi te da svaka generacija ima svoj ideal muško-ženskih odnosa i veza.

Upravo nas taj ideal tjera na pomisao i želju kako bi u ljubavi sve trebalo biti krasno i apsolutno božanstveno. No, nismo bo-

govi i pomirimo se s činjenicom da božanstvu nije mjesto na kugli zemaljskoj. Bolje da se za to vrijeme bavimo “zemaljskim stvarima” i težimo osloboditi se okova neprijatelja koji se uvukao u svaku malu pukotinu ljubavnih veza, a koji je, ono najgore od svega, odjeven u ove navedene “božanske” osjećaje. Lukav je taj gospodin E. i to mu se mora priznati.

Gospodin Ego ima stotinu lica. Najčešće ćete ga prepoznati po njegovoj besprijekornoj vanjštini. Uvijek je ugrađen, cipele su mu ulaštene i sjajne, a stav zavodljiv i pretenciozan. Ima nešto u toj energiji koja isijava iz njega, a koja se hrani ljudskom taštinom. *Bez po' muke* privući će vas k sebi, obasuti mnoštvom komplimenata i učlaniti u svoj klub samoobožavanja. Abilitet kojim gospodin E. raspolaže zapravo je vrlo uskogrudan. On je sam u svojoj biti jako dovršan, a tako i postupa sa svojim “obožavateljima”. Kada je riječ o obožavateljima (i obožavanim), najviše od svega volim navesti priče iz života koje najbolje od svega opisuju pravo stanje stvari. Nazovimo to tako.

Obožavatelji su posebna skupina ljudi. Simpa su i na neki način pomalo blesavi. Još kao djeca voljeli su skupljati slike i postere poznatih osoba kojima se dive i lijepiti ih u svaki kutak svog životnog prostora. Tako su bili okruženi svojim životnim idolima i gledajući njih, mogli su stvarati sliku o svijetu i sebi kakvu samo oni žele. Istina je da djetinjstvo to još nekako i trpi, ali što se događa kada mali simpa šmokljani odrastu pa šarene slikice i postere zamijene živim bićima?! Što se tada događa?!

Događa se hranjenje. Hranjenje ega je proces koji ima dvije strane – hranitelja i primatelja hrane. *Obožavani*, odnosno primatelji također su posebna skupina. Komuniciraju s nekim obožavateljem i provode vrijeme s njim s isključivim ciljem hranjenja vlastitog ega. Oni znaju da nikada ne bi bili s tom osobom. *Bože moj, pa ta osoba ne ispunjava moje kriterije...* znali bi pomisliti, ali simpa su im i nije loše kad imaš *feeling* kako si nekom baš *do jaja*. Čuju se s vremena na vrijeme, pošalica

tu i tamo, suptilno laskanje od strane obožavatelja, sms poslije kojeg se javlja ekstatični osjećaj da te netko tako silno želi. *Obožavani* na taj način samo ubija vrijeme. *Obožavatelj* ima isključivu funkciju davanja osjećaja poželjnosti u vrijeme kada je njegov život dobio potpuni smisao od kada se obožavani pojavio. *Obožavanom*, naravno, dobro dođe malo za samopouzdanje, jačanje ega i gubljenje osjećaja osamljenosti. O osjećajima obožavatelja obožavani ne razmišlja.

Da ne mora uvijek biti riječ samo o ljubavnim vezama, u nastavku ću navesti priču iz stvarnog života mojih dviju poznanica koje na jedan transparentan način pokazuju kako funkcionira spomenuti odnos.

Dvije djevojke ranih dvadesetih godina. Prijateljice. I to prave. Tako barem kažu statusi i lajkovi na njihovim *Facebook* profilima i oni koji ih znaju. Studiraju na istom fakultetu, izlaze na ista mjesta, vole iste stvari. Nazovimo je djevojka br. 1. Ona je visoka i vitka. Uvijek pomno dotjerana, u vrtoglavo visokim potpeticama, sa svježe isfeniranom kosom. Naravno, bavi se manekenstvom. Čisto kao hobi. Svakodnevno nas (barem one koji imaju tu privilegiju biti njezini iskreni fb frendići) počasti svojim polugolim fotografijama s mora, iz kuhinje, iz wc-a, iz vip lože najluđeg kluba u gradu itd... Prilika je bezbroj. Ona je *it* djevojka koja kaže: *Nije mi bitno biti seksi!* Ma eto ti vraga, ne kužim poantu, ali dobro. Ona, osim što je prirodno prekrasna, naglasak na *prirodno*, iznimno je pametna i draga. Svaka čast njezinim roditeljima na lijepom odgoju. I tu stajem.

A ona druga?! Nazovimo je djevojka br. 2. Ona je prosječne visine, vitka baš i nije, bolje bi je opisao izraz *elegantno popunjena*. Ona ničime ne upada u oko. Izgleda poput svake prosječne studentice. Zaštitni znak su joj pomalo rasparane starke i velika platnena torba u koju stanu sve te neophodne studentske skripte. Na svom fb profilu svakodnevno *uploada* slike sebe i svog dlakavog ljubimca koji je uvijek u prvom planu. Njezin se

ne toliko besprijekoran ten baš i ne vidi, ali to je i namjera. I ona je pametna i draga, ali to se za nju baš nekako podrazumijeva.

Nisam svjesna kako ovaj prijateljski odnos funkcioniра *iznutra*, ali vam mogu dočarati kako sve to izgleda *izvana*. Sve je jednostavno prekrasno, sve dok jedna osoba ne prestane biti hranitelj, a druga primatelj hrane. A do tada... djevojke uživaju u međusobnoj suovisnosti. Djevojka br. 1 uživa sa svojom obožavateljicom i provodi vrijeme s njom s isključivim ciljem hranjenja svog ega. Naravno, dobro dođe svakodnevna besplatna doza samopouzdanja kao i rame za plakanje. Djevojka br. 2 njezina je najveća podrška i *back up* u slučaju ako nešto pođe po zlu, a i osjeća se živom u društvu svoje prekrasne prijateljice. Tako ona na neki svoj način živi kroz nju. Djevojke se ne odvajaju jer znaju da svaka zasebno ne funkcioniра. Izlasci su posebno zanimljivi. Zbog djevojke br. 1 izlasci najčešće dobiju notu *ludo i nezaboravno*, dok je djevojka br. 2 uglavnom zadužena za tehničke stvari oko provoda. Vožnja kući, nošenje torbice, razgovor u 02.00 ujutro s uplakanom prijateljicom o tome je li joj bolji frajer br. 1, br. 2 ili možda frajer br. 3...

Djevojka br. 2, naravno, nema tih problema, previše je zaokupljena fakultetskim obavezama pa o svom ljubavnom životu niti ne razmišlja. Prijateljstvo je, kako imam priliku čuti, još uvijek aktualno, samo u nešto manjoj mjeri.

Uzrok = želja za hranjenjem ekstatičnog zadovoljstva djevojke br. 2. Posljedica = hranjenje ekstatičnog zadovoljstva ega djevojke br. 1.

Čestitam, cure! Doživjele ste međusobnu ekstazu! Mora da je to jebeni osjećaj!

Ekstaza koju se najčešće pogrešno shvaća kao osjećaj, a koja je uvijek samo posljedica, nikada uzrok, čini to da ne znamo prepoznati dobro i loše ekstatično zadovoljstvo. Dokle god na ekstazu gledamo ograničeno, a isključivo kao posljedični osje-

ćaj, toliko dugo će nam ona ovisiti o okolnostima i zbog toga biti ograničena i kratkotrajna. Međutim, čim se uvjerimo da je ekstatični osjećaj više od osjećaja, da je to i stav prema životu (kao kod djevojaka), tada će on ovisiti samo o nama, a ne o drugima, i time nam biti dostupan u svako vrijeme, pa i u nevolji, te će postati uzrokom novih ekstatičnih okolnosti.

No, molim vas, ne brkajte ekstatično zadovoljstvo sreće (koje vam ovom prilikom priželjkujem u što većim količinama) s ekstatičnim zadovoljstvom gospodina Ega. To su dvije dijametralno suprotne stvari i naučite ih razlikovati ako ih već intuitivno ne osjećate.

U protivnom, mogla bi vam se dogoditi ovisnost koju ćete, na kraju krajeva, morati nekako izliječiti...

Ego mazo i ego sado

Jedan čovjek se obrati Buddhi riječima: “Ja želim sreću!” Buddha mu odgovori: “Prvo izbaci Ja jer je to ego, potom izbaci Želim jer je to želja. Sve što ti ostane je Sreća!”

Možda zvuči potpuno otrcano kada bih konstatirala da su ljudske vrijednosti danas potpuno izvrnute, da ne kažem izopačene. Zvuči otrcano i kada kažem da je čovjek, sa svom širinom duha i bogatstvom umnih sposobnosti, degradiran na razinu životinje i da biti čovjek danas znači – ne biti životinja.

Dakako, riječ je o degradaciji ljudske spolnosti. I dok se u ljudskoj povijesti spolnost usko povezivala s ljubavlju, danas to nikako nije slučaj. Čak naprotiv. Otvoreno se drži da je seks jedna, a ljubav potpuno druga stvar. S jedne strane žene su indoktrinirane od strane društva, a drugi se trude izbjeći takvu degradaciju veličajući različitost i slobodu izražavanja mišljenja. Spolnost je postala jeftina zabava, pogodna za razvoj različitih spolnih i moralnih otuđenosti. Naravno, moramo biti svjesni da se takva “zabava” nije dogodila preko noći. Dogodila se postupno, pažljivo osmišljenim projektima od strane onih velikana koji žele preuzeti globalnu moć. Oni se probijaju u javnost i zauzimaju sve veći medijski prostor, a pri tome otvoreno potiču na takva devijantna ponašanja.

Na planetu trenutačno živi oko 7 milijardi ljudi, a relativno nas je lako podijeliti. I to točno na četiri vrste. Barem tako tvrdi gospodin Hipokrat s Kosa, najpoznatiji antički liječnik. Po Hipokratovu mišljenju, karakteristike ljudske ličnosti određuju četiri tjelesna soka od kojih je sastavljen ljudski organizam, a to su sluz, žuta žuč, crna žuč i krv. O kakvim je tu “sokovima” riječ i kakve veze ti sokovi imaju s ljudima?!

Je li Hipokrat zapravo bio jedan obični hipokrit ili jednostavno licemjer jer nas je želio uvjeriti u svoj stav kako je toliku masu ljudi moguće podijeliti samo na četiri vrste? Redom: sangvinik, kolerik, melankolik i flegmatik. E znate što? Hrabar je bio taj Hipokrat. Uzet ću si za pravo učiniti nešto slično. Hrabro ću vam otkriti tajnu i prišapnuti kako se taj broj prepolovio i danas ljude dijelimo samo na dvije vrste: *mazohisti* i *sadisti*.

Ne znam na što vi pomislite kada začujete riječi poput *mazo* i *sado*, ali ja, eto, pomislim na ljubav. Općenito, i jedan i drugi termin egzistira u većini ljubavnih veza i ostalih veza u kojima je na svojstven način zastupljen aspekt intimnosti. A tu onda postoji i neki oblik prešutnog ropstva. U ljubavi su stvari sasvim specifične, da ne kažem nevjerojatne. Ljubav nas preoblikuje po sebi, čini nas hrabrijima no što to doista jesmo. Ljubav nas potiče na kretanje, ona čini da duša pleše. Zbog nje smo spremni progutati ponos, ma progutati i tenisku lopticu ako je potrebno.

Ono na što nikada nismo spremni, to je trpjeti bol. Pa iako se dogodi s vremena na vrijeme, tu bol jednostavno odgađamo, zataškavamo, ušutkujemo. Ta bol previše boli.

Buddha je svojevremeno podučavao da sva ljudska patnja proizlazi iz žudnje, iz želje. Željati nekoga ili nešto stvar je osobne prirode; i koliko god produhovljeni ili inteligentni bili, ne možemo se odagnati porivu želje koji nas navodi da to što želimo i imamo u svojim rukama, kraj sebe.

Poriv nas nagoni kako da dođemo do toga, kojim raspoloživim sredstvima. Nije nam bitno kako ni zašto. Mi samo znamo da moramo osvojiti predmet svoje žudnje; i tek kada to učinimo, srce će nam biti na mjestu. Hajde, prisjetite se samo trenutaka kada ste gorjeli od želje za nekim, kolika se količina žudnje nakupila u vašem tijelu, osjetilima, glavi... Sada vam je sve jasnije, zar ne?!

Možda je iz tog razloga Buddha na svom duhovnom putu bio

primoran *iznutra* ostaviti se svake želje i žudnje te krenuti posve usamljeničkim putem. To je učinio tako što je ostavio svoju suprugu i dijete kako bi posve neopterećen nastavio sam.

Pitam se čemu tolika nesnošljivost prema seksualnom sjedinjavanju i seksu općenito? Znači li ona prešutni odabir na mazo ili sado ili samo otpor prema ljubavi odjevnoj u gospođicu Žudnju?

Željati nekoga uistinu je i mazohistička i sadistička osobina istovremeno. Mazo i sado dva su lica iste medalje. A ljubav ih očito prepoznaje čak i u mraku.

No, ne možemo ne primijetiti kako svuda oko nas ima mnogo sitnog, podmuklog, prurušenog, prigušenog svakodnevnog mazohizma i sadizma. Sadističke i mazohističke sklonosti postoje gotovo u svakome od nas i često nemaju pretjerano veze s ljubavlju. Iako djeluju sasvim očigledno, te dvije osobine ličnosti nije uvijek lako prepoznati. Dijelom zbog uvriježenog mišljenja da je mazohizam isključivo seksualni poremećaj, a dijelom i zbog toga što smo svi mi, makar u nekom segmentu, odgojeni tako da mazohizam prihvaćamo kao normalan i socijalno poželjan obrazac ponašanja.

Generacijama ljudi, pogotovo žena, govorilo se da ako nekoga voliš, bit ćeš uz njega, trpjet ćeš ga, tolerirat ćeš njegove mane i imati, naravno, razumijevanja za njegovu ili njezinu nezrelost. To je neminovno generacije ljudi navelo da ostanu u odnosima punim zlostavljanja. Pa kao što je fizička bol upozorenje koje nam omogućava da se odmaknemo od nečega što oštećuje naše tijelo, tako je i emocionalna bol savršeno prirodna i zdrava reakcija u nezdravim situacijama. To nam pomaže da prepoznamo bol.

Svaka naša akcija i reakcija ovise, naravno, o stupnju samopoštovanja i samopouzdanja. Što čovjek u biti više poštuje sebe i što se više u sebe pouzda, to će sadističke sklonosti bi-

ti beznačajnije i rjeđe će dolaziti do izražaja. Naprotiv, što čovjek više prezire sebe, što se osjeća slabijim i praznijim, to će sadističke sklonosti dobivati na značenju, okrutnosti i snazi.

To lako možemo zapaziti i u nama samima, ako sebe brižljivo i iskreno promatramo.

Kad se osjetimo poniženima, kad smo nezadovoljni sobom, uzrujani i loše raspoloženi, tada se u nama javlja neka sadistička potreba. Potreba da nekoga jednako tako povrijedimo. Potreba da nekoga premlatimo. Tada lako, ni krivi ni dužni, stradaju oni koji nam se slučajno *nađu pri ruci*. Ključ problema je u tome što se u našem društvu direktno negodovanje i zauzimanje svoga stava prema nekome u pravilu uvijek doživljava kao napad, a nikada kao obrana. Takvo nas infantilno ponašanje zapravo čini pretjerano licemjernima. Zar bismo trebali dopustiti (a u ime ljubavi) da nas se gazi i omalovažava?

Ljubav? Ona je na kraju krajeva i mazo i sado. Svi u životu biramo svoju stranu medalje. Svi biramo hoćemo li voljeti tiho i kontrolirano ili glasno i napadački. Svaka nas ljubav pojedinačno određuje i svaka nas gura u svoj vrtlog žudnje. Pitanje je možemo li uživati u toj kratkotrajnoj žudnji jednakim intenzitetom kojim uživamo u ljubavi.

Ispričavam se zbog lagane doze skeptičnosti. To je zbog toga jer je meni to vrlo važno pitanje.

Mislim da je pri tom *izboru* jako važno razumjeti sebe. Znati od čega smo satkani. Što želimo. Naposljetku, znati tko smo. Znati zašto reagiramo baš na određeni način. Znati svoje snage i svoje slabosti. "Popravljanje" ljudi i svijeta nije ono što je nama potrebno. Naime, ma što u životu činili, uvijek se nekako ispostavi da sve radimo zbog sebe i za sebe. Ljudske je zahtjeve nemoguće ispuniti jer su, eto, čini mi se – namjerno neostvarivi.

Na vjenčanju s gospodinom Egom

Ljubav je partija karata gdje svi varaju. Muškarci – da bi dobili, a žene – da ne bi izgubile.

Alfred Hitchcock

Svi mi svakodnevno činimo izbore, a da toga u najvećoj mjeri nismo ni svjesni. A čineći neke od njih, svjesno ili ne, najebemo kao nikada do tada. Izbor vam je bio i taj hoćete li pročitati ovu knjigu ili radije otići na kavu s prijateljicama. Često puta znam čuti, sasvim nenamjerno, u autobusu ili na terasi, sa stola tik do moga: *To nije moj izbor... ali jednostavno sam morala... nema mi druge...* Slijedi odgovor druge strane: *A stara, jebi ga, takav ti je život! Bit će bolje!*

Pa eto. Čini se da su prijatelji uvijek tu za nas i često podupiru naše *moranje*. Podupire se i svaka želja za ostankom, za rutinom, za trpljenjem i čekanjem. Odluku da ćemo se promijeniti i uzeti život u svoje ruke često doživljavamo potpuno neozbiljno i letargično. Ona uvijek ostane tu negdje sa strane i promatra kako živimo život onako usputno. Kao da i nije naš.

Nakon onog fatalnog susreta u noći s petka na subotu, za nju i njega sve je krenulo nekim novim tokom. Najprije se dogodilo neobavezno polupijano flertovanje, a potom i odnos koji je rezultirao svakodnevnim opsesivnim zivkanjem i udvaranjem. Potom su uslijedili također neobavezni ljubavni susreti popraćeni viškom ekstatičnog zadovoljstva i seksualnog zanosa, sve do potpune međuovisnosti i želje za reprodukcijom vrste. Želja se manifestirala kroz vezu koju je pratilo uzbuđenje, drama i strah. A sve je, naravno, bilo obavijeno oblakom misterija.

I prije nego im se dogodi stvarni život, dogodit će se ono što je ona od malih nogu toliko čekala. Dogodit će se dan koji ispunjava sve njezine djevojačke snove, dogodit će se dan kada će njezin princ zajahati tog bijelog konja i uletjeti u njezino dvorište obasuto ružama. U pozadini će se začuti fanfare, a stotinu bijelih labudova poletjet će prema tirkiznoplavom nebu u trenutku dok je princ na svojim snažnim rukama bude nosio prema kraljevskoj kočiji i crkvi u kojoj će se zavjetovati na vječnu ljubav.

Zapravo je priča nešto drugačija.

Istina, dogodio se taj dan, ali nešto izmijenjenog scenarija. Taj je dan već od ranoga jutra padala kiša pa je princ svoga konja morao ostaviti na suhom i dovući se svojim tristo konja jakim limenim ljubimcem što ga je btw još uvijek pozamašno otplaćivao, pa je morao paziti na svaku malu udubinu na cesti. Velebno dvorište je podrazumijevalo jedno parkirno mjesto ispred trošne zgrade, tik do kontejnera iz kojeg je zabrinuti starčić vadio plastične boce. U pozadini se, naravno, čula glasna glazba, spoj folka i sveprisutnih narodnjaka, koja je dopirala iz susjednog stana. Princ je, naravno, na sebi nosio *Armani* odijelo iz posljednje kolekcije, a kupljeno u Trstu kod frenda koji prodaje samo originale. Muškarac je, kako to priliči jednom pravom princu, zapljuskivao oko sebe oblak parfema koji je, na neki način, odavao poruku veoma taštog muškarca. Cijelu je situaciju, naravno, pratio i sveprisutni kum koji je svojim *Iphoneom* bilježio svaki njegov korak. I dok se mlada laganim korakom spuštala niz sedam katova brojne stepenice u svojoj prljavo-bijeloj iznajmljenoj haljini, gospodin E. je na sigurnom sjedištu svoga *cupea* krpicom laštio kišom okupane cipele. Nedugo zatim stigoše na svoje posljednje odredište kao "slobodni" ljudi. S obzirom na gužvu u koju su upali, brzo se požuriše prema matičnom uredu koji se nalazio na kraju hladnoga hodnika. Djevojčine su noge bile polubose, mokre i smežurane, a buketić koji je nosila u rukama već je poprimio neugodan miris vlage.

Uzimam... začu se tihi ženski glas.

Uzimam... njega i stotine drugih njegovih lica koje nosi na sebi. Uzimam i njegove ruke koje su nerijetko tako grube i surove, ali prave muške. Uzimam i njegov jebeni ego koji se kao kakva mokra kuja neprestano vuče za nama i ne da nam disati. Primam je k sebi i odlučujem se sprijateljiti s njom. Uzimam sve njegove fantazije i strahove, njegovu potrebu za slobodom i vremenom za sebe. Uzimam jer razumijem tamnu stranu njegova srca. Želju da se ponaša kao Tarzan. Čak i kada zabada iglu u svoju stražnjicu ne bi li napumpao pokoji mišić, uzimam i to. Njegovu majku, oca i sestre. Svi su dobrodošli. Uzimam čak i ljubavnicu jer znam da je ona tu samo privremeno.

Recite mi, onako potpuno iskreno, kakva je to utjeha ženama koje su svoj život podredile drugoj osobi, služenju obitelji? Kakva je to utjeha majci koja je odgojila trojicu sinova pa je nakon trideset godina braka suprug ostavi zbog dvadesetogodišnje studentice? Kakva je to utjeha ženi koja svakodnevno trpi emocionalna zlostavljanja u ime velike ljubavi?

Takva su ograničenja otežala život ženama mnogo više nego muškarcima. Kroz povijest i kroz stoljeća govorilo nam se da su žene genetski ustrojene da budu kućanice i skrbnice, a taj patrijarhalni ustroj izmislila je zapravo žena sama. Takvo je viđenje stvari dovelo do toga da se ženu koja je posvetila svoj život služenju drugih nazivalo sveticom. Ja ću je bez ikakvih problema nazvati glupačom.

Kakva li me je strašna moć povukla ka vama? Moć, koja vuče slabe jakima? One, koji padaju, onima, koji se penju? Ili je bila ljubav? To ljubav? Znete li vi što je to ljubav?

Gospođica Julija

Misterij ljubavi

Sjećam se dana kada smo na prvoj godini studija filozofije, na satu *Povijest filozofije I*, obrađivali Platona. Iako se na prvi pogled činio jako zahtjevnim i teškim, tijekom vremena se pokazao jako zanimljivim i posebice mladom čovjeku – bliskim filozofom. Naime, Platon je govorio o ljubavi i otuda moja nesvjesna povezanost s njime. Ima li ljepše teme za devetnaestogodišnju studenticu filozofije bezglavo zaljubljenju u ljubav?

Tako je ljubav svoje mjesto pronašla i u ovom grotesknom mitu.

U Platonovoj *Gozbi ili o ljubavi* Aristofan nam priča da su nekada davno muškarac i žena bili spojeni u istom muško-ženskom rodu, koji je tada bio jedno i po liku i po imenu, a sastavljen od oba roda, i muškog i ženskog. Ta jedinstvena bića bila su skladna, sama sebi dovoljna, a odlikovala su se strašnom snagom i imala krupne misli; štoviše – udarala su i na bogove. Reklo bi se, postali su pretjerano oholi. Nakon toga moćni Zeus i ostali bogovi odlučili su svako od tih bića rasjeći na dva dijela da bi bili slabiji, a bogovima korisniji, jer će im se broj umnožiti. Pošto jedinstvena priroda bješe rasječena na dvije polovine, svaka polovica čeznula je za drugom svojom polovicom i sastajala se s njom, pa su se onda rukama grlile i pripijale jedna uz drugu, pune žudnje da srastu. I tako su umirale od gladi i nerada jer jedna bez druge nisu htjele ništa raditi...

Svaki od nas, dakle, zaključuje Aristofan, samo je prepolovljeno znamenje jednog čovjeka, jer smo, rasječeni, postali dvoje iz jednog. I zato svaki uvijek traži drugo znamenje koje mu odgovara. I obično ne nalazi, jer tko će u mnoštvu naći baš svoju

polovicu. Zato je sreća tako rijetka pa otuda i tolike neostvarene čežnje u svijetu.

Aristofan nas je upozorio da san o upotpunjenju putem ljubavi nije ostvariv jer smo kao vrsta previše poremećeni da bismo se ikada potpuno ispravili tijekom sjedinjenja. Stoga se usamljenost nastavlja, a mi se iz tog razloga uporno sparujemo s pogrešnim ljudima tražeći savršeno jedinstvo.

Platonska ljubav kao jedina istinska? Platonska ljubav kao idealna ljubav?

Platonska je ljubav u suvremenu značenju izraz koji se koristi za aseksusni odnos ljubavi i privrženosti prema nekoj osobi, pogotovo u slučaju kada se pretpostavlja suprotno. Najjednostavniji primjer platonskog odnosa je duboko prijateljstvo prema nekoj osobi koje je potpuno lišeno seksualnih žudnji. U svojoj originalnoj platonskoj formi ova vrsta ljubavi trebala je ljubavnike približiti mudrosti i platonskom obliku ljepote.

No, je li ljubav mudrost ili ludost? I što je od toga nama uistinu potrebno? Zastanimo na trenutak. Je li takva vrsta ljubavi doista moguća u ovom svijetu kaosa? Koliko je Platon bio realan u svojim težnjama da objasni ljubav? I najzad, koliko nas takva ljubav može usrećiti, onako iskreno, na duge staze? Na stranu Aristofanov stav o prepolovljenim polovima. Ponekad imam osjećaj da sam prepolovljena na milijun polova. No, ne težimo li svi onom osjećaju da pripadamo nekome/nečemu? Možda i onome što je veće od nas samih... tome nečemu čemu se želimo predati. U potpunosti. Kako psihički, tako i fizički. Zagrliti ljubav, zariti zube u njezin vrat, polizati joj prepone i udahnuti njezin miris. Zaspati s njom u trenucima potpune iscrpljenosti, a probuditi se odmoran i spreman za novu dozu ljubavi...

Je li to ljubav koja nas lišava svake boli i patnje, tiha i samodostatna? Možda ona ljubav od koje nas prolaze trnci i klekaju koljena? Ili je to ljubav koja boli, tako jako i intenzivno da osim

V. DIO

EGO VS. ALTER EGO

Crne i bijele laži

(Ne)moć ega

Ego kao pogonsko gorivo

Ego fetiši

Alter eGO!

Crne i bijele laži

Postoji izreka koja kaže: *Čak i štetna istina vrijedi više od korisne laži.*

No, je li zaista tako? Povodimo li se za izrekama samo onda kada nije u pitanju naš život, naš obraz, naše dupe?!

Govorite li radije istinu ili laž? Vjerujete li u razliku između laži i neistine? Djeluje kao igra riječima, a već na drugu sasvim je druga priča. Jedna konkretno oslikava čistu suprotnost istini i odaziva se na ime laž. Ona je crna, mračna, uskogrudna, s malom dozom ljubaznosti, a velikim pragom sumnje. Crna laž je ona za koju smo svjesni da je neistinita. Nekada i sami znamo da je nešto laž, ali tijekom vremena ponavljanja pomislimo da je istina. Znae na koje laži mislim. Pa pobogu, lažu nam na svakom koraku, u svakom izdanju, na svakom mediju. Lažovi su svuda oko nas. Laž je postala toliko učestala da je treba nožem rezati kako bismo imali slobodan prolaz pred sobom kada hodamo. Često dođe nepozvana, napravi kaos i ode sa smiješkom na licu.

Druga je bijela. Ali također slovi kao laž. Ona sama po sebi nije neistinita, međutim izostavlja znatan dio istine. Dakle, bijela laž je ona za koju nismo svjesni je li istinita ili nije. Suptilnija je od svoje crne prijateljice i gaji ljubazniji stav prema životu. I istini. Heh. I takvih lažova ima na tone. Malo su svjetlije puti pa se uspijevaju nekako zakamuflirati u masi istinitih faca, ali sve u svemu, kada im pridete bliže, imate onaj osjećaj da s njima nešto jednostavno ne štima.

Šalu na stranu. Jesmo li uopće svjesni koliko nam laži kreiraju život? Jesmo li svjesni kolika je opasnost od vulkana laži koje svakodnevno izbacuju lavu svojih opasnih virusa koji truju naše ti-

jelo i misli? Jesmo li se ikada zapitali zašto lažemo?! Jednostavno pitanje, jednostavan odgovor. Jer se bojimo! U svim slučajevima korištene laži susrećemo općeniti zajednički psihološki faktor samo različitih stupnjeva. Strah. Strah je bolest, a laži su njegov simptom i očita posljedica. Znači li to da smo svi pomalo bolesni? Bezobrazno tvrdim da! Jesmo.

Jer razlikovati se od ostalih, vjerovati u istine koje drugi skrivaju, zahtijevati istinu koju drugi iskrivljuju, biti istinit, biti stvaran, to znači biti zdrav. Vjerujem da ćete se složiti sa mnom kako za takvo što treba puno hrabrosti i petlje. *Ali istina je prebolna...* Tako otrcana fraza koju smo čuli milijun puta. Konkretnije, što vas boli kada izgovorite istinu? Duša, srce ili jezik? Ne znam koji ljudski organ tjelesno reagira na istinu te izaziva indikacije i boli. Morat ću se savjetovati sa svojim liječnikom. I pritom se nadam da će mi govoriti istinu. Koja je to budala uzela sebi za pravo reći da će nas *laž zaštititi, a istina povrijediti?* Pa krenimo od sebe i svoga života. Osvrnimo se na svoju svakodnevicu i rutinu pred kojom smo svi nemoćni. Kada nas to laži štite? Onda kada slažemo šefu da smo bolesni pa pobjegnemo na kratki vikend izvan grada da napunimo baterije? Onda kada slažemo partneru da smo preumorni za seks, a zapravo smo nezadovoljni sobom? Onda kada slažemo prijateljici da smo pljunule vrtoglavi iznos za čizme (koje smo btw kupile na rasprodaji), a sve zbog toga da bismo u njezinim očima vrijedile više?

Koji dio našeg tijela takve laži štite?! Znaite koji? Onaj u kojem stanuje gospodin Ego!

Ego u sebi sadrži sve strahove zajedno. Strah od samoga sebe, od ljudi, od života i životnih okolnosti, pa i od problema s kojima se moramo suočiti kako bismo ih pobijedili. Gospodin Ego je doktorirao na takvim lažima, iako svoju diplomu vješto krije od očiju javnosti. On će vas uvijek potihom navesti da izreknete laž, a u svoju osobnu korist – to je njegova hrana i bez nje bi

zasigurno umro. Njegova je teza jednostavna – ako svi lažemo o istim stvarima, laž će prestati biti laž i pretvorit će se u stvarnost. Zajebi to!

Crno i bijelo. Yin i yang. Dobro i zlo. Ljubav i mržnja. Lini-ja je tanka. Vi birate. Treba kontrolirati iskrivljene fantazije i gledati stvarnost čistim očima. To ne znači živjeti odvojen od svijeta, sumnjati i ne prihvaćati ništa od onoga što nam veliki svijet nudi, već suprotno, to znači živjeti u svijetu, ali ne od svijeta! Laži samo prekrivaju velom istinu koja i dalje postoji. Laž je poput bijelog vela koji mladenka netom prije vjenčanja stavlja na svoje lice. Ona zna što se nalazi ispod i zna da će kad-tad morati skinuti veo.

I još nešto na kraju. Dok ne zaboravim. Želim vam hrabrost!

Lažem... želim vam puno hrabrosti!

(Ne)moć ega

Listam stare stranice dnevnika. Ljeto 2011. godine, točnije 6. kolovoza 2011. Danas je točno 60 dana kako živim bez medija. Tako sam započela priču koja me iznenada “probudila” i koju sam željela podijeliti s vama.

Sjećam se kao da je bilo jučer. Spletom okolnosti i mog avanturističkog duha, to sam ljeto odlučila provesti radno, kao i godinu ranije. Spakirala sam kofere i zaputila se na jug. Nisam znala što će me dočekati niti kako će izgledati moja robinzon-ska avantura od 100 dana. Pomislih, zasigurno će me dočekati poplava nadobudnih turista željnih odmora, ali i zabave, a ja ću im kao svestrani turistički animator to i osigurati. Sunce, tirkizno more, pješčana plaža, borova šuma koliko vam pogled seže, prekrasna priroda u srcu Dalmacije. Postoji li ljepše mjesto za rad? To je bilo samo retoričko pitanje, ma naravno da ne postoji i u to sam se uvjerila već pri prvom susretu s tom, malo je reći, imponantnom prirodom.

6. kolovoza 2011. god. Danas je točno 60 dana kako živim bez medija. Nisam pročitala nijedan novinski članak, nisam gledala tv (možda zato što ga niti nemam u svojoj maloj slamnatoj kućici), nijednu političku njušku nisam vidjela, niti jedan skandal, nemam pojma tko je koga ubio, tko se ubio, tko se s kim svađao, tko je koga i zbog čega... baš ništa. S obzirom da se nisam odrekla interneta, jedino na što sam se zakačila su poneki književni ulomci koje čitam u intervalima, u stanci između mini cluba i popodnevene odbojke na pijesku. To što imam internet nije me navelo, niti u jednom trenutku, da pokleknem i posjetim neki poznati društveni site i vidim što se događa u svijetu oko nas.

Istina, prvih nekoliko dana pa i tjedana bilo je iznimno teško, ali zahtjevni tempo rada i nedostatak slobodnog vremena išli su u prilog mom "medijskom odvikavanju" kako ga često volim nazivati. Stvar je bila u tome što je mozak navikao na trovanje. No, kako se živ čovjek na sve navikne, tako sam se i ja navikla na život u prirodi pa evo, poput prave Robinzonke provodim dane bez ijednog medija. Čak i mobitel u većini slučajeva ostaje ležati na noćnom ormariću, a iz jednostavnog razloga jer mu nije mjesto u moru ili u pijesku. Ovo je moja glava, moj mozak. Vrijeme mu je da se malo odmori od onih svakodnevnih sranja koja mu rade više štete nego koristi. Želim upravljati njime kako ja želim. Ako se netko pita zašto sam se odlučila na ovakvo nešto, reći ću vam, eto zato! Kad već imam priliku za to, želim osjetiti kako je to kada ti imaš moć nad medijima, a ne oni nad tobom. Tako silno želim osjetiti nemoć gospodina Ega. I osjetila sam. Ma kakvo zadovoljstvo. Kakav feeling. Nenadjevivo!

Mala sam da bih mogla navesti sve ljude da ovako žive. Ili da barem probaju. Nisam predsjednik države niti neki elitni vođa iz sjene, ali to me ne mora spriječiti u naumu da krenem, a ne samo da stojim i čekam. Zastati. Osluškivati sebe. Osluškivati prirodu. U protivnom, prođe život čekajući. A tako mrzim čekati. Bilo što. Plaću, zeleno na semaforu, na šalteru u banci. Odlučila sam se okrenuti na onu stranu, tamo gdje se mogu mijenjati. Usavršavati se i napredovati. Ovo mi je prekrasno mjesto to osiguralo. Per se, postala sam dio njega. Kad je meni dobro, dobro je i svima oko mene. Tko hoće sa mnom, neka krene, a tko neće, neka ostane u svom strahu.

Ponekad mi je tako žao ljudi. Jadni, ne usuđuju se ni pokušati. Toliko imaginarnih strahova baca ih u limb ih kojeg se ne znaju iščupati na vrijeme. Ovdje ne postoje takvi strahovi. Ovdje svijet dobiva neku drugu dimenziju. Puno ljepšu, krajnje jednostavnu. Ovdje vidiš sve i čuješ sve sto puta intenzivnije. Kao da si bio na operaciji na kojoj su ti izoštrili osjetila i sad si spreman za lov.

Ovdje neminovno postaneš lovac. Ja sam ovdje postala loviteljica trenutaka, slika i impresija. Koje bogatstvo!

Što se dogodilo i promijenilo za ovo vrijeme? Promijenilo se puno toga. Ali ono najvažnije, pronašla sam novo mjesto u svojoj glavi. To je mjesto gdje sada s velikim zadovoljstvom stavljam samo lijepe stvari. Po prvi put ću biti krajnje sebična i ne dozvoliti ljudima da rade išta protiv moje volje. Imam tu moć ne dozvoliti medijima da blate moje carstvo misli i da mi kontroliraju um. Ja nisam kokoš koju su odlučili strpati u kavez, šopati steroidima kako bi narasla za šest tjedana, a potom bila spremna za klanje. Ja sam orao. Spreman za let. Neću i ne želim rasti, pričati i bezglavo skakutati s kokošima.

Želim da i vi razmišljate tako. Ali ne zato što mislim da je to razmišljanje pametnije ili ispravnije, već zato što mislim da je slobodnije. I puno zabavnije. Želim da se oslobodite strahova i radosno dočekate izazove koji svakako dolaze kao posljedica ovakvog razmišljanja. Želim da osjetite nemoć ega, a moć slobode. Samo opušteno.

Slušajte svoj unutarnji glas. On će vas uvijek voditi stvarima, mjestima i osobama koje zaslužujete! Budite čovjek i usmjera-vajte sve svoje napore na jedan cilj – nemojte rasipati svoje moći. Osim ako je riječ o moći nad nemoći gospodina Ega. Tu budite nepopustljivi i krajnje nemilosrdni!

60 dana bez medija.

60 dana stvarnoga života.

60 dana pozitivnih misli.

60 dana nemoći ega.

Nije li to predivan osjećaj?! A proces još uvijek traje...

Ego kao pogonsko gorivo

Zasigurno je većina nas barem jednom u životu začula priču o dva psa. Često puta kada ne znam kako dalje, kada se sve čini nekako preteško i kada imam osjećaj da su stvari izvan moje kontrole, zastanem i u sebi začujem ovu priču. Jednostavna je, lako pamtljiva, a znači tako puno. Znači sve.

Borba dviju strana ličnosti odvija se u svakome od nas. Mudri ljudi su ipak znali kako da se s time čovjek lakše izbori. O tome svjedoči i priča iz vremena Indijanaca.

Nekada davno stari je Cherokee svom unuku ispričao jednu životnu istinu: *U biti svakog čovjeka vodi se bitka, kao borba između dva vuka. Jedan vuk predstavlja zlo: predstavlja bijes, zavist, ljubomoru, žaljenje, pohlepu, aroganciju, samosažaljenje, krivicu, grijeh, srdžbu, inferiornost, laž, lažni ponos, egoizam... Drugi vuk pak predstavlja dobro: predstavlja ono što pruža užitak, mir, ljubav, nadu, vedrinu, poniznost, ljubaznost, srdačnost, darežljivost, istinu, suosjećanje i vjeru, završio je on svoju priču. Mali Indijanac se zamisli na nekoliko trenutaka. Sve svoje misli vrijedno usmjeri u dubinu tih riječi i onda upita svog djeda: *Koji vuk na kraju pobijedi?* Stari Cherokee odgovori sa smiješkom: *Pobjeđuje uvijek onaj kojeg hraniš.**

Tako je s nama i našim životima. Mi prečesto ne želimo čuti glas dobrog vuka koji nam šapće iz nutrine unutarnjeg bića. Ne želimo čuti glas koji nam viče: *Bježi!* u trenutcima u kojima stradava naše svjesno biće izazvano ničime od strane gladnog vuka. Ne znam kako vi izlazite na kraj s tom bijesnom njuškom, ali ja mu jednostavno zalijepim usta selotejpom ne dopuštajući mu da okusi kap vode s bistrog zdenca moje duše. Pritom ne zaboravljam kako je za ravnotežu u svijetu bitno i njegovo po-

stojanje i njegov lavež. Inače, tko bi nas na tako perfidan način učio dobru?!

Promatram ljude. Njihova lica i priče koje pričaju. Slušam ih i u trenutcima kada misle da nitko ne sluša, ali i kada slušaju svi. Kako? Lako. Prije par dana posjetila sam frizerku. Imala sam nešto slobodnog vremena pa rekoh... *pravo je vrijeme za novu frizuru*. Svaki novi početak zahtijeva novu frizuru i svaka žena to zna. U salonu preko puta mene sjedila je žena koja je konstantno govorila. Bez pauze, kao da joj nije bilo potrebno udahnuti malo zraka. Osim u trenutcima u kojima bi onako pomalo nervozno progutala gutljaj kave. Svaka rečenica koju je izgovorila bila je negativna. Ali doslovno. Ne biste vjerovali, ali njezin je život prava muka. Ona radi, zamislite radi, ne bi li osigurala svojoj kćeri jedinici koliko-toliko lagodan studentski život. Ipak je ona jedina na svijetu samohrana majka. Mrzi svoj posao, ali jednostavno mora raditi. Ne zna ni sama kako joj to uspijeva. Bori se za голу egzistenciju. Osim toga, ima i bolesnu majku o kojoj mora skrbiti, a tu je i susjeda koja se neprestano razmeće svojim bogatstvom. Njezin je život tako težak, a ona, sirota, prisiljena je trpjeti sve to zlo koje je napada sa svih strana.

Razmišljala sam o njoj punih dvadesetak minuta. I pitala se gdje se, kako i kada na toj nevidljivoj liniji pozitivno-negativno ta žena odlučila za negativno? Kako je prevagnula ta strana samosažaljenja i u kojoj mjeri djeluje na njezine najbliže? Vjerujem da ni sama nije svjesna količine negativne energije kojom svakodnevno zapljuskuje valove života svojih ukućana. Ego to zna i u njezinom slučaju djeluje kao pogonsko gorivo, samo gorivo koje ne pogoduje njezinom automobilu. Nešto kao da umjesto benzina u svoj automobil natankate loživo ulje. Kad-tad će početi trokirati.

Ego nas prepoznaje kao samostalne jedinice u odnosu na naše okruženje. I to je dobro. Sve dok jednog dana, u onom *aha* trenutku, ne shvatimo kako otključavanjem nekih svojih davno za-

ključanih lokota dopuštamo sebi da budemo bolji i hrabriji, i to ne samo za sebe već i za druge. To je točka s koje je onda sve ono što smo ranije gledali iz jednog kuta nestalo, mjesto s kojeg sada bolje vidimo, a koje nam dopušta i druge kutove gledanja. U onom čarobnom trenutku kada prepoznamo ono što daje rezultate, primijetit ćemo i da nas naše novo znanje i vještine čine boljima, uspješnijima u odnosu na one koji ne preuzimaju odgovornost za svoj život, stavove i odluke.

U tom trenutku moći ćemo koristiti ego kao pogonsko gorivo. I to ono zbog kojega nam neće riknuti automobil, već će nas samo dodatno pogurati naprijed u trenutcima kada želimo dodati gas. Nešto poput vjetra u leđa! Iskreno govoreći, i ne radi se tu pretjerano o egu. Kad jednom naučite voziti, lakše ćete razumjeti one koji to još ne znaju. Kada se naučite nositi s onime što vas boli, moći ćete pomoći drugima s drugačijim problemima. Tek s empatijom moći ćete bolje prihvatiti ljude oko sebe, biti dijelom njihova života, a ne gubeći sebe putem.

Zapamtite, i sama požrtvovnost, koja se obično navodi kao protuteza egoizma, samo je čisti egoizam.

Ego fetiši

Ako je žena lijepa, daj joj kompliment o njezinu intelektu. Ako je pametna, daj joj kompliment o njejoj ljepoti.

Casanova, 18. st.

Opet ja o muškarcima i ženama ilitiga o ljubavi. U pravilu me ne zanima što drugi ljudi rade niti se obazirem na njihove živote. No, ne živim sama, svjetlosnim kilometrima udaljena od stvarnog svijeta, u prašumi bez TV-a i interneta. Živim (donekle) u velikom gradu koji se često voli nazivati najslobodnijim i najliberalnijim gradom u zemlji. Kakvo je stvarno stanje u mom gradu, imam priliku saznati vikendom navečer, kada se *sasvim slučajno* nađem u nekom od najpopularnijih gradskih klubova, tamo gdje je uvijek glasno i gdje se uvijek okreću ture za poznatu ekipu. U takvoj “poznatoj” ekipi uvijek se nađe neki Casanova. Onaj koji te skine već na prvu krajičkom oka, onaj koji ti šapće na uho kako si dobra i slične pizdarije. Mislim da su takvi frajeri, koliko god brutalno direktni bili, lagano izumrla vrsta i treba ih čuvati kao kap vode na dlanu.

Casanova. Već na spomen njegova imena Casanovu znamo kao velikog zavodnika, najvećeg ženskaroša svih vremena. Ono što većina ljudi ne zna, to je da je Casanova posjedovao neviđeno znanje i obrazovanje za svoje doba, te da njegova glavna značajka nije bila zavodništvo već avanturizam i potreba za slobodom. Nakon djetinjstva ispunjenog nevoljama i zapuštenošću, diplomirao je pravo i stekao početni ugled tako što je spasio jednog venecijanskog plemića od moždanog udara. Á propos toga, stvarno je bio frajer taj Casanova, zar ne? Nedugo zatim, spasiвши spomenutog plemića od sigurne smrti, stekao je

svoj prvi kapital koji je poslije prokockao te je na kraju i bankrotirao. Uslijedio je njegov život špijuna, knjižničara i, naravno, zavodnika, život prepun uspona i padova, uvijek u bijegu i lovu na sljedeću priliku.

Što danas znači biti Casanova?

Danas svatko za sebe misli da je pravi Casanova. Igramo svoju igru prema svojim pravilima, s kartama koje smo dobili, bilo u obliku karte intelekta, bogatstva ili nama svima najpoželjnije *joker karte* – fizičkog izgleda. Zašto je to tako? Zašto je muškarcima najednom tako važno biti višeg statusa nego prije, a ženama boljih tjelesnih atributa nego prije? Što leži iza moderne potrebe za igrom? Smatram da se radi o želji za dominacijom koju neminovno namećemo jedni drugima. Igra tu još mnogo faktora, ali zasigurno najvažniji od svih je prag dominacije. Želimo mužjaka/ženku koji ima jebeni ego. I to je to!

Žene, kao što je poznato u teoriji, ali i u praksi, imaju biološku potrebu za dominantnim muškarcima. Bez osjećaja dominantnosti, privlačnost koju žena isprva osjeća prema partneru lako se pretvara u nestabilnost i prekid. Da ne bi došlo do toga, *tržište* postaje sve okrutnije. Ekspanzivno dolazi do inflacije ega i njegovih popratnih sadržaja. Kada kažem *inflacija ega*, mislim na masovnu moralnu degradaciju, na gubitak međuljudske povezanosti i želje za radom na sebi. Dolazi do najradikalnijeg oblika egoizma u ljudskoj povijesti. Konkretnije rečeno, ego postaje najtraženiji i najskuplji *fetiš* na svijetu! Ego n. 5!

Ukoliko se takav *fetišizam* do kraja očituje, jedino čega se bojim je da će me jednog dana biti sram nositi oznaku *čovjek*, a ja tu neću moći napraviti ništa. Jer meni nije bitno ono što nosiš *na sebi*, nego ono što si *u sebi*.

Ovime ne želim reći da su svi ljudi takvi niti želim bilo koga generalizirati, ali jednostavno razmišljam globalno. Već sam na početku naznačila da me *u pravilu* ne zanima što drugi ljudi

rade niti se obazirem na njihove živote. No, pomislih, ako to ne činim u pravilu, možda to činim u praksi. I imam u potpunosti pravo na to.

Zapamtite, ego je poput jeftinog parfema. S vremenom ga više ni ne osjetimo na sebi, no drugi su itekako svjesni njegove smrdljive prisutnosti...

Bilo kako bilo, ja sam davno odlučila ne osjećati ga na svojoj koži. Ego više nije moj fetiš. Ego me više ne uzbuđuje. Usudite li se vi postaviti pitanje: *Uzbuđuje li me gospodin Ego?!* I iskreno odgovoriti na njega?!

Alter eGO!

Što ako biste mogli svoj život proživjeti iznova? Vi, samo puno bolji? Ili ste možda zadovoljni ovakvi kakvi ste sada? Što ako biste na godinu dana mogli živjeti ruku pod ruku sa svojim *alter egom* bez da itko zna da ste to upravo – VI?! Zamislite kakva bi to sloboda bila...

Svatko od nas ima svoj alter ego. Umjetnici i poznate osobe dobro znaju o čemu govorim. No, moj cilj nije navesti vas da pronađete svoj alter ego. Moja zadaća je navesti vas da pronađete (ukoliko već niste) svoj ego. Što ako biste na godinu dana mogli živjeti ruku pod ruku sa svojim EGOM, s time da svi znaju da ste to upravo VI?!

Pa zar ne bi trebalo biti baš suprotno od toga?! zapitao bi se prosječan pojedinac kada bi razmišljao o tome koliko mu je u nekim važnim životnim situacijama ego naštetio. I to ne osporavam. No, ego nije jedini krivac u ovoj priči, iako je do sada možda izgledalo kao da jest.

Zamislimo da je ego pas lualica kojega ste pronašli na cesti. Pritom pokazuje i lagane znakove bjesnoće. Ipak, žao vam je da pas samo tako, gladan i žedan, besciljno luta pa ga odlučite udomiti. Lijep je osjećaj pružiti živom biću topli obrok i krov nad glavom. Na početku se intenzivno bavite njime, hranite ga i mazite, pazite da ubuduće uvijek bude čist i sit. Uživate u njegovu društvu. Ljubav je obostrana. Pas je smireniji nego kada ste ga pokupili. Na znakove željene vam dresure pokazuje negodovanje. Suosjećate s njime. Dovoljno je patio. Sretan je. I vi ste sretniji. On vam na tome vidno zahvaljuje mašući repom i skakućući oko vas čitavo to vrijeme. Vrijeme prolazi. Navikli ste se da je tu. Na sigurnom. Nema li ljepšeg osjećaja?! No, kako vri-

jeme prolazi, pas postaje sve razmaženiji. Više jede, više spava, razbacuje po kući i ne trza ni na jednu vašu naredbu. Čini se da je pas preuzeo kontrolu. Mora se priznati, sigurnost koju osjeća dala mu je višak samopouzdanja i bahatosti. Pas ne zna tko mu je gazda i to vam daje do znanja. Izgleda da su se uloge u potpunosti promijenile, a sve zbog intenzivnog osjećaja dužnosti koja se rodila u početku odnosa.

Vi ne trebate šaptača psima. Vi trebate šaptača egu!

Vi ste tome krivi. Vi niste bili dužni udomiti tog bijesnog psa. To je bila vaša osobna odluka. Vaš izbor. Preuzmite odgovornost i priznajte si da ste jednostavno bili odveć popustljivi. Na stranu ljubav. Životinje osjete ako ih volite, kao i djeca. No, oni vas koriste ako vide da to mogu.

Ego nije živo biće. No, nemojte se zavaravati. I ego je u stanju osjetiti ljubav koju mu pružate. Kao i slobodu na kojoj se temelji međusobni odnos. Stanite. Razmislite. Jeste li sigurni da vam eventualne probleme stvara baš – EGO? Točnije, jeste li sigurni da ih stvara vaš jaki, odnosno prejaki ego? Primjerice, jeste li baš sigurni u to da nametljivo ponašanje i privlačenje pozornosti na sebe nije rezultat nesigurnosti, to jest slabog ega ili pak njegova nepostojanja? Zatim, jeste li sigurni da netolerancija prema drugima, naposljetku i agresija, nije vidljivi rezultat nedostatka osjećaja samovrijednosti, dakle opet slabog ega?

Vi – vaš ego. Želim vas navesti na razmišljanje.

Dakle, kako se ono otrcano kaže, nastavljate na vlastitu odgovornost.

Odlično. Sada kada ste razmislili, uvidjeli ste da bi to sasvim lako moglo biti istina. Vi nemate ego. Da, dobro ste čuli. Takvo ponašanje najčešće i jest izraz nedostatka samovrijednosti i time nesigurnosti u sebe. Iz tog osjećaja (ne)moći, koji se dosta oslanja na slabosti ega, nastaje potreba da se praznina ispunji bilo kakvim vanjskim potvrđama poput stalne pozornosti

- Ego nije živo biće. No, nemojte se zavaravati. I ego je u stanju osjetiti ljubav koju mu pružate. Kao i slobodu na kojoj se temelji međusobni odnos.
- Zapamtite, i sama požrtvovnost, koja se obično navodi kao protuteza egoizma, samo je čisti egoizam.
- Svi u sebi imamo tri osobe, jednu za koju mislimo da smo, drugu kakvi želimo biti i treću kakvi uistinu jesmo. Tu osobu najslabije poznajemo. Mi izabiremo hoćemo li misliti, željeti ili jednostavno BITI.

Pogovor

Kada odlučiš da te napokon nije briga, svijet postaje ljepši i manje kompliciran.

Na što točno mislim?! Dopustite mi da vas podsjetim na jednu poznatu scenu iz filma "Jerry Maguire". Ne znam kako vama, ali meni je ta scena ostala jedna od najupečatljivijih i najposebnijih ikada.

Sportski agent Jerry Maguire upravo je potpisao ugovor s jednim od najtraženijih igrača u ragbijaškim krugovima. Napustivši dom tog igrača, silno oduševljen sjeda u svoj automobil i nestrpljivo pretražuje radiopostaje. Naposljetku pronalazi postaju i presretan – zapjeva iz svega glasa pjesmu "Free fallin", hit Toma Pettyja.

Promatrajući Jerryjevo lice dok pjeva, proživljavam s njim u isti tren i sreću, i zadovoljstvo, i ispunjenje, i naposljetku – slobodu. Jebenu slobodu!

O tome vam ja pričam!

Doživljavam trenutke poput ovog. Iznova i iznova...

Silno želim trčati umjesto hodati, plesnim se korakom penjati i spuštati cestom, želim vrtjeti обруč, bacati stvari u zrak i ponovo ih hvatati... ili ne raditi ništa i smijati se – bez razloga – jednostavno bez ikakvog razloga.

Ne moram ništa učiniti da bih bila ono što jesam, ali da bih bila nešto drugo, moram uistinu učiniti puno toga... I to je moja istina...

Rekli su o knjizi...

Ingrid će vas pronaći u zonama svoga Ja gdje nerado zalazite, kao kad izbjegavate odlazak zubaru, a u tjednom ritmu posjećujete shopping centre. Ona je, osjeti se, jako zaljubljena, širi životni optimizam, već zaboravljenu kategoriju na ovim prostorima. Knjiga je napisana za žene jer prosječnog muškarca ne zanima nikakav, pa ni njegov ego, ali bi rado zavirio u knjigu naslova *Jebu li vas parovi?* primjerice. Knjiga vas vodi kako kalibrirati boje svoje ličnosti. I u tome uspijeva željom da zapišete brojne misli koje pogađaju bit, a onda shvatite da je bolje imati ih na jednome mjestu. Ukoričene.

Josip Čekada, fotograf

Ego je opako jebena stvar jer nas – zna se! – često jebe. I stoga govoriti o njemu na otvoren i jednostavan način nije nimalo jednostavno. Dapače, to je iznimno hrabar potez jer se valja otvoriti prema van, a kako je vani uglavnom džungla na asfaltu, treba imati muda za govoriti o njemu. Svi ljubimo sliku svoju, ali teško iskreno priznajemo da to redovito činimo. E upravo o tom našem famoznom egu na vrlo poučan način u svojoj knjizi *Jebe li vas ego?* piše autorica Ingrid Divković. Knjiga je ovo koju svakako valja pročitati kako biste otvorili svoje horizonte i živjeli u svjetlu dana umjesto u mraku. Dakle, okrenite prvu stranicu ove knjige i krenite na novi, zanimljiv i koristan put duha i osvješćivanja.

Sandy Uran, novinarka i slikarica

Jebe li vas ego? Moram priznati da me sam naslov knjige odmah privukao, jer ego je usko povezan uz moj posao. Naime, svakodnevno se, uživo ili putem interneta, susrećem s “vježbačima” koji to nerado postaju upravo zbog svog ega. Vježbali vi ili ne, ego je nešto što postoji u i izvan zidova teretane. On je na ulici, u uredu, na igralištu. Ego je nešto s čime se stalno borite, samo je pitanje jeste li toga svjesni ili ne. Upravo zato toplo preporučujem knjigu svima, jer je autorica na jednostavan i zabavan način objasnila što je to u biti ego i kako se s njime nositi. Nakon što pročitate ovu knjigu, vjerujem da će vam neki vaši postupci biti puno jasniji, a i odraz u ogledalu bit će ljepši.

Dalibor Petrinić, osobni trener

Ingrid Divković piše takvom lakoćom o egu kao da se sama s njime borila i pobijedila ga. I time jednostavno postala – sretnija. To je zapravo i glavna tema knjige: kako postati sretan, kako manje patiti pod pritiskom želja i potreba nikad zadovoljnog ega, tog čudnog psihološkog konstrukta koji nam daje osobnost, Ja, vlastito lice, a istovremeno nas gura u čangrizavost, zavist, narcizam i samoljublje. Tako prenapuhan, on je uzrok naših problema s okolinom, u obitelji, emocionalnim vezama ili na poslu. Kada ga osvijestimo, postajemo sudionici jednog šireg svijeta jednostavno nadržavajući prethodna ograničenja. Ingrid nam upravo o tome govori i nudi u ovoj knjizi.

Milan Zagorac, urednik

O autorici

Ingrid Divković je 28-godišnja zaljubljenica u pisanu riječ i umjetnost općenito. Iako je po struci dipl. prof. hrvatskog jezika i filozofije, svoje obrazovanje ne ističe jer drži da čovjeka ne određuje diploma i titula koju ima već njegov život i osobna priča. Djeluje kao samostalna umjetnica, a kada (ne)djeluje, radi na lokalnoj televiziji kao novinarka i voditeljica. Za sebe voli reći da je nepopravljivi idealist i emotivac i da je, u njezinu slučaju, srce ono koje zapovijeda. *Sloboda misli, govora i djela* njezini su životni pokretači, a svaki oblik rutine vješto izbjegava spontanim putovanjima. Voli životinje, a bezglavo je zaljubljena u pse. Pobornica je holističkog načina života i filozofije taoizma koja kaže: *Pazite na svoje misli, one su početak postupaka!* Neostvarena joj je želja dati svoj glas u nekom animiranom filmu te posjetiti zemlje trećeg svijeta. Društveno je angažirana u mnogim kulturno-umjetničkim manifestacijama u, kako sama kaže, najljepšem gradu na svijetu, gradu koji teče (Rijeka).